

AALBORG UNIVERSITET

EVALUERING AF UNGEGARANTIE I HJØRRING KOMMUNE

Delrapport 2 – september 2022

v/ Lars Bang Jensen og Lea Høxbroe Højbjerg
Center for Uddannelsesforskning
Institut for Kultur og Læring

INDHOLD

1.0 SAMMENFATNING	4
2.0 GODE RÅD	7
3.0 INDLEDNING	8
3.1 Evalueringsdesign og datagrundlag	8
3.2 Læsevejledning	11
4.0 ELEVERNE I UNGEGARANTIEN	12
4.1 Karakterer og Skolearbejde	12
4.2 Tanker om valg	14
4.3 Hvem har betydning for mit valg	16
4.4 Opsamling	18
5.0 LÆRERNE I UNGEGARANTIEN	19
5.1 Aktiviteterne i udskolingens skaber en oplevelse af pres	19
5.3 Behov for viden om Ungegarantien	21
5.4 Oplevelser af ledelsesopbakning	22
5.5 Opsamling	23
6.0 PK/KLV'ER I UNGEGARANTIEN	24
6.1 PK/KLV-rollen er bindeled og har nøglerolle på skolen	24
6.2 Det har stor betydning at pk/klv-funktionen er placeret fysisk på undervisningsstedet	25
6.3 Dilemma om at faglighed ikke overtager fokus fra karrierelæring	26
6.4 Opsamling	27
7.0 UNGEGARANTIENS AKTIVITETER	28
7.1 Virksomheds- og uddannelsesbesøg	28
7.2 Brobygning	29
7.3 Længerevarende praktik	30

7.4 Opsamling	31
8.0 ØVRIGE AKTØRER I UNGEGARANTIEN	33
8.1 Den unge i centrum.....	33
8.2 Opmærksomhedspunkter ift. garantipartnerne.....	35
8.3 Behov for viden om ungegarantiens muligheder og tilbud.....	36
8.3 Opsamling	37
9.0 LITTERATURLISTE	38
10.0 BILAG 1 – METODE OG DATABEARBEJDNING	39
10.1 Kvalitative datagrundlag.....	39

1.0 SAMMENFATNING

Aalborg Universitet har indgået en aftale med Hjørring Kommune om evaluering af deres indsats *Ungegarantien*. Omdrejningspunktet er at følge og evaluere Ungegarantiens implementering og virkning i Hjørring Kommune med særligt fokus på kommunens undervisningssteder.

Denne rapport, *Delrapport 2*, udgør anden rapport i evalueringen af Ungegarantien. Første rapport udkom i 2021 og baserer sig på data fra skoleåret 2020-2021. I nærværende rapport er omdrejningspunktet skoleåret 2021-2022 og her bliver der sat fokus på, hvordan implementeringen af Ungegarantien forløber næsten tre år efter dens igangsættelse.

Evalueringen er baseret på kvalitative fokusgruppeinterviews, som er indsamlet i skoleåret 2021-2022 med en lang række aktører i og omkring folkeskolen. Det drejer sig om følgende grupper:

- Elever i 8. klasse
- Lærere fra indskoling, mellemtrin og udskoling
- Praktikkoordinatore og Karrierelæringsvejledere (PK/KLV'ere)
- Skoleledere
- Skoledistriktsledere
- Uddannelses- og Erhvervsvejledere (UE-vejledere)
- Repræsentanter fra Støttesporet herunder Jobcenter, Børn og familie, PPR+ og fraværsteamet
- Repræsentanter fra Ungdomsuddannelserne
- Virksomhedskonsulenter

Det er således disse aktørers perspektiver, erfaringer og oplevelser med Ungegarantien, der bliver sat i centrum og videreføret i denne rapport. Det har været et væsentligt opmærksomhedspunkt, at de analytiske pointer og konklusioner, rapporten frembringer ikke baserer sig på enkeltstående oplevelser, men i stedet rummer summen af oplevelser, erfaringer og perspektiver. Med andre ord, at der er tyngde i data på tværs af de interviewedes fortællinger. Rapporten fremhæver i forlængelse heraf de mest centrale fund, der er foretaget i forbindelse med dataindsamlingen.

Evalueringen viser overordnet, at det går godt med Ungegarantien i Hjørring Kommune, hvor implementeringen overordnet set går fremad på kommunens undervisningssteder.

Eleverne på de kommunale undervisningssteder udgør en del af målgruppen for Ungegarantien. For elevernes vedkommende står det tydeligt frem, at de kan mærke de nu er kommet i 8. klasse. Der er en større oplevelse af pres i forhold til karakterer og valg af uddannelse efter folkeskolen. Elevernes uddannelsesønsker og ideer om veje igennem uddannelsessystemet er stadigvæk meget kontekstafhængige. Når Ungegarantiens aktiviteter herunder brobygning og praktik omtales i interviewene, omtales det ofte, som noget 'der lukker noget'. For flere elever giver det dem viden om, hvor de ikke skal hen samt viden om mulige uddannelsesdestinationer. Det gør sig særligt gældende, hvis de kan identificere sig med de unge, der et lille skridt foran dem i uddannelsessystemet på de respektive uddannelsesinstitutioner. I forlængelse heraf er det også tydeligt at forældrene, også spiller en rolle for mange af Hjørring Kommunes elever. Det kan være både direkte og indirekte. Forældrene fremstår dog som nogle, der støtter elevernes valg samtidig med de unges valg påvirkes af forældrenes historik og udsyn.

Helt centralt i implementeringen af Ungegarantien i grundskolen står lærerne. De er nøgleaktører i forhold til at få indsatsen til at lykkes. Set fra lærernes perspektiv går det også generelt godt. Såvel indskoling, mellemtrin som udskoling er opmærksomme på at undervise i *Job og Uddannelse*, som giver en oplevelse af en mere formaliseret og systematisk tilgang til arbejdet med unges valgprocesser. Lærerne ser således overordnet værdien af Ungegarantien og er påbegyndt implementeringen heraf. Dog hersker der stadig en stor bekymring og en oplevelse af pres blandt flere udskolingslærere i forhold til at lykkes med Ungegarantien. Den oplevelse beror

særligt på, at det for flere lærere er svært at integrere aktiviteterne i Ungegarantien ind i undervisningen, bl.a. i forhold til de mål og krav, der særligt ligger her i folkeskolens afsluttende år. Derudover mangler flere lærere stadig viden om Ungegarantien, hvilket kan få betydning for, hvordan selve Ungegarantien opleves som indsats af lærerne, hvordan den implementeres, og i sidste ende, hvordan eleverne profiterer af Ungegarantien. Konkret handler det særligt om viden om, hvad de 25 timers *Job og Uddannelse* kan gå ind under og indeholde, hvad funktionerne UE-vejleder og PK/KLV'erne står for, samt hvilke muligheder Ungegarantien giver.

Udover lærerne, står PK/KLV'erne også som centrale implementeringsaktører af Ungegarantien på kommunens undervisningssteder. I evalueringen bliver det tydeligt, at de stadig har en central og vigtig rolle i forhold til at bære Ungegarantien fremad på kommunens undervisningssteder. Det drejer sig i særlig grad om det lokale kendskab og netværk, koordinering af praktik til elever herunder både den obligatoriske og længerevarende samt rollen som central sparrings- og samarbejdspartner på undervisningsstederne. Der tegner sig et billede af, at PK/KLV'erne flere steder bliver personligt ansvarlige for at bære implementeringen fremad på undervisningsstederne. Denne pointe spiller sammen med en oplevelse hos lærerne af, at ledelsen flere steder ikke fylder meget i forhold til implementeringen af Ungegarantien. Det italesættes langt fra af alle som en udfordring, men i implementeringsøjemed kan dette vise sig at være en udfordring. En vellykket implementering skal dels være organisatorisk forankret og dels båret frem og understøttet af ledelsen. PK/KLV'erne har og skal udfylde en stor rolle i Ungegarantien på undervisningsstederne, men på længere sigt kan det vise sig sårbart for implementeringen af Ungegarantien, hvis der ikke kommer en drøftelse af, hvordan ansvaret for implementeringen fordeles på de enkelte undervisningssteder.

Når der zoomes ind på selve aktiviteterne i Ungegarantien, benytter undervisningsstederne disse og er overordnet positivt stemt herfor. Her er der bl.a. virksomheds- og uddannelsesbesøg ud af huset, som benyttes af såvel indskoling, mellemtrin og udskoling. Her er der dog stadig en opmærksomhed rettet mod de yngre klasser og at få en fuld implementering her. Derudover er der en opmærksomhed og et ønske om, at flere virksomheder trækkes med ind i undervisningen på undervisningsstederne. Oplevelsen er, at disse virksomheder ville bidrage til at skabe endnu mere praksisrettet undervisning samtidig med, at det lavpraktisk har betydning for, hvor meget hele klasser skal flytte sig rent logistisk. Der er desuden også en opmærksomhed rettet mod den længerevarende praktik. Den har en række indbyggede dilemmaer, som kalder på et genbesøg af ordningen. Der er fuld opbakning til ordningen, men for flere udskolingslærere fylder det og skaber en oplevelse af pres, at eleverne på den ene side får denne positive mulighed, mens de på den anden side stadig skal leve op til en række faglige krav og op i fuldt pensum til eksamen.

Afslutningsvis viser evalueringen, at der på tværs af skoledistriktsledere, støttespor, ungdomsuddannelser, virksomhedskonsulenter og UE-vejledere, er en oplevelse af, at der sker en positiv ændring i forhold til arbejdet omkring den unge. Selvom oplevelsen samtidig er, at man ikke er helt i mål, er man i forvaltningerne blevet bedre til at arbejde sammen på tværs om den unge. Også her er der en oplevelse af at arbejdsgange og samarbejdet om den unge er blevet mere formaliseret og systematisk. Derudover fremhæves en række pointer fra særligt virksomhedskonsulenterne omhandlende hvervning og det fortsatte samarbejde med garantipartnere. Bl.a. påpeges det, at det er vigtigt, at garantipartnerne bruges, når der er indgået aftale med disse, ligesom der gøres opmærksom på, at nogle brancher er hhv. under- og overrepræsenteret.

På trods af ovenstående opmærksomhedspunkter er der en positiv udvikling i gang i forhold til implementeringen af Ungegarantien i Hjørring kommune og dens undervisningssteder. På tværs af interviewene med samtlige grupper, er det dog tydeligt, at der er videnshuller, der skal dækkes i organisationen som helhed. I interviewene bliver det således også påpeget og efterspurgt, at hvis den positive udvikling skal fortsætte, er der behov for tydelig og kontinuerlig opmærksomhed på Ungegarantien, dens muligheder og dens aktiviteter og kommunikation

Delrapport 2

herom. Den må ikke falde ned i en skrivebordsskuffe. Det skal være en aktiv indsats i alle led, som alle aktører omkring Ungegarantien fortsat bliver samlet om og mindet om.

2.0 GODE RÅD

I forbindelse af dataindsamlingen er interviewpersonerne blevet spurgt i slutningen af hvert interview, hvad de vil give af gode råd til at understøtte implementeringen af Ungegarantien. Ikke overraskende læner deres gode råd sig op af de evalueringresultater, der peges på igennem rapporten.

Her er elevernes udsagn samt de mest centrale råd for aktørerne omkring Ungegarantien i skolen, suppleret med de gode råd de er kommet med undervejs i interviewene og som evalueringens resultater kalder på.

Elevernes ønsker (sammenfatning af elevudsagn):

- Mere individuel vejledning. Også gerne med lærerne, da de kender én, dvs. en som man stoler lidt mere på.
- Besøge flere virksomheder.
- Kortere skoledage
- Flere praktikuger
- Brobygning i 9. klasse
- Flere elever fra f.eks. ungdomsuddannelserne der stod for at fortælle om det, de laver på uddannelsen. Eleverne når bedre ind.
- Mere ro på ift. valg af uddannelse. Der er meget pres ift. valg. "Tag det roligt vi er kun 13 år". Der kommer meget vejledning lige pludselig.
- Vise flere videregående uddannelser. Det er altid EUD og STX der er på messer mm.
- Udvide radius så man ser virksomheder uden for dem der er i ens nærområde

Forældrene:

- Hav fokus på at inddrage og orientere forældregruppen om Ungegarantien og dens mål.
- Hav fokus på at forventningsafstemme forældrenes oplevelse af deres barn og dets realistiske muligheder

Ungegarantiens aktiviteter:

- Skab bedre mulighed for og støtte til lærerne i forhold til at integrere Ungegarantiens aktiviteter med de faglige elementer og undervisningen i særligt i udskoling
- Styrk arbejdet med Ungegarantien i de yngre klasser. Her kan der med fordel også skabes flere forløb på hjemmesiden til de yngre klasser
- Skab mere fleksible rammer for udsatte elevers eksamensvilkår, hvis eleverne deltager i længerevarende praktik
- Hav en opmærksomhed mod at få erhvervslivet og virksomhederne inddraget mere i skolens undervisning på skolen, da det bl.a. vil bidrage til yderligere praksisrettet undervisning
- Skab tydelige rammer for, hvad der ligger inden for rammen af de 25 timers *Job og Uddannelse*

Organisatorisk:

- Sørg for tydelig og kontinuerlig kommunikation om Ungegarantien, dens aktiviteter og muligheder til alle led i forvaltningerne og på undervisningsstederne. Understøt endvidere videndeling mellem fagområder og på tværs af undervisningssteder om Ungegarantien, dens aktiviteter og muligheder. Herigennem kan ejerskabet, motivationen og vidensgrundlaget hos den enkelte medarbejder styrkes.
- Hav fokus på at orientere om Ungegarantien i rekrutteringsøjemed, så den ikke bliver glemt ved nyansættelser
- Understøt og hav fokus på, at nøgleaktørerne f.eks. lærerne har den fornødne viden og kompetencer til at løfte implementeringen af Ungegarantien
- Sikre at frontløberer for implementeringen af Ungegarantien ikke hviler på en funktion som f.eks. PK/KLV-funktionen i alle led, men at den bliver organisatorisk forankret med synlig og rammesat ledelse

3.0 INDLEDNING

Denne rapport, *Delrapport 2*, er den anden evalueringsrapport i en serie af rapporter, som følger og evaluerer Ungegarantiens implementering og virkning i Hjørring Kommune med særligt fokus på kommunens undervisningssteder. Evalueringen er bestilt af Hjørring Kommune og udføres af Center for Uddannelsesforskning ved Aalborg Universitet (AAU).

I den første delrapport interviewede AAU unge på 7. årgang i grundskolen, garantipartnere, uddannelsesinstitutioner og kommunens fagprofessionelle. Derudover blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt forældrene til de unge på 7. årgang i perioden efterår 2020 til forår 2021. Delrapporten gav en beskrivende status på modtagelsen og implementeringen af Ungegarantien i Hjørring Kommune, som den så ud i skoleåret 2020-2021.

Formålet med *Delrapport 2* er at tilvejebringe ny viden og perspektiver på arbejdet med Ungegarantien i Hjørring Kommune herunder på kommunens undervisningssteder, som den ser ud i skoleåret 2021-2022. På baggrund af interviews med fagprofessionelle og elever gives der indblik i, hvordan de oplever og erfarer Ungegarantien anno 2021-2022. Rapporten frembringer de essentielle fund, som har betydning for implementeringen af Ungegarantien, samtidig med den også kigger tilbage og giver status på fund fra den første rapport, som stadig er relevante at rette blikket mod. Det er ambitionen, at *Delrapport 2* dermed kan bidrage til at styrke og løfte implementeringen af Ungegarantien på Hjørring Kommunes undervisningssteder i det videre arbejde.

3.1 EVALUERINGSDESIGN OG DATAGRUNDLAG

3.1.1 EVALUERINGENS FORMÅL OG PROGRAMTEORI

Evalueringen af Ungegarantien i Hjørring Kommune tager afsæt i et virkningsevalueringdesign. Virkningsevalueringen bygger bro mellem proces og effekt, og søger at forstå de processer, der foregår, når en given indsats sættes i gang, samtidig med at den retter en opmærksomhed mod de effekter og virkninger indsatsen fører med sig. Virkningsevalueringen tager udgangspunkt i en til formålet opstillet programteori, der tydeliggør og ekspliciterer, hvorfor og hvordan en given indsats virker, og hvilke resultater den fører til (Dahler-Larsen, 2009). I lyset af Ungegarantien søger evalueringen således at forstå, hvorvidt Ungegarantien virker, på hvilken måde og under hvilke betingelser. Der bliver på den måde sat fuldt fokus på Ungegarantiens implementering, virkninger og effekter.

I den samlede evaluering af Ungegarantien er det helt overordnet formålet at besvare følgende evalueringsspørgsmål:

- Hvilke kommunale unge-strategiske initiativer virker for hvilke unge og i hvilke sammenhænge i forhold til at skabe lige chancer for det gode liv blandt unge i Hjørring Kommune?

Dette overordnede spørgsmål besvares ved hjælp af flere underspørgsmål. De er listet herunder og inddelt i tre kategorier:

De unge

- Hvordan oplever de unge Ungegarantiens aktiviteter i forhold til at understøtte overgangen fra grundskolen til en positiv destination for den enkelte unge?
- Hvad forstår de unge selv ved en 'positiv destination' for deres liv? Hvilke drømme og ønsker har de unge om det gode liv?

- Hvilke virkninger har Ungegarantien og dens aktiviteter for de unges oplevelser af indsigt, udsyn og kompetence i forhold til at kunne forfølge deres egen positive destination?

De fagprofessionelle

- Hvordan oplever kommunens professionelle (skoleledere, lærere, vejledere mv.) Ungegarantien og dens aktiviteter i forhold til at understøtte overgangen fra grundskole til en positiv destination for den enkelte unge?

Implementeringsanalyse

- Hvilke implementeringsmekanismer i Ungegarantien virker til at fremme hhv. hæmme en effektiv implementering?

Som anført ovenfor hviler evalueringen på en opstillet programteori. Programteorien bidrager til at forstå og synliggøre Ungegarantien som indsats og dens virkning på kort, mellemlang og lang sigt. Desuden bidrager den til at tydeliggøre, hvad der kan hhv. fremme og hæmme Ungegarantiens virkning.

Figur 1. Program-teori for Ungegarantiens grundskolespor.

Aktiviteter i grundskolen	Resultater - kort sigt	Resultater – mellemlang sigt	Resultater – lang sigt
Obligatorisk praktik i 9. Klasse	<ul style="list-style-type: none"> • PK/KLV'er etablerer samarbejde med lærer • PK/KLV'er øger lærernes viden om UG • PK/KLV'er etablerer samarbejde med eksterne virksomheder og Ungdomsuddannelser • PK/KLV'er varetager ansvaret for praktik og karrierelæring 	<ul style="list-style-type: none"> • PK/KLV'er udvikler indsatser og forløb og binder indsatser sammen på tværs af klasser • PK/KLV'er faciliterer og vedligeholder samarbejde med eksterne virksomheder og Ungdomsuddannelser 	<p>Hver elev har en oplevelse af udsyn, indsigt samt kompetence og en positiv destination for eget liv</p>
Faget Uddannelse og job på alle klassetrin - 25 timer/skoleår	<ul style="list-style-type: none"> • Lærer varetager i samarbejde med PK/KLV faget uddannelse og job • Lærer er inspireret til at arbejde med Uddannelse og job samt karrierelæring og arbejder aktivt hermed 	<ul style="list-style-type: none"> • Lærer har viden om karrierelæring samt unges job og uddannelsesmuligheder • Lærer føler sig klædt på til at varetage undervisning i Uddannelse og job, og til at integrere Ungegarantiens aktiviteter i undervisningen • Lærer er motiveret for at arbejde med Ungegarantien 	<p>Mindsket fravær blandt elever</p>
UE-vejledning - Individuel vejledning til elever i 7.-10. klasse	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleledelsen har viden om Ungegarantien og er motiveret for at arbejde med Ungegarantien som en del af sin egen ledelsespraksis 	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleledelsen understøtter arbejdet med Ungegarantien i hele organisationen og har kontinuerligt fokus på Ungegarantien 	<p>Øget trivsel blandt elever og særligt udskolingselever</p>
Længerevarende praktik for udsatte unge	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleledelsen informerer om Ungegarantien og hjælper med at oversætte Ungegarantien ind i skolens kontekst • Skoleledelsen understøtter lærernes arbejde ved at bidrage til at sikre motivation for inspirere til at arbejde med Ungegarantien 	<ul style="list-style-type: none"> • Elever får styrket læring og bevidsthed om egne kompetencer, styrker, forudsætninger og ønsker • Elever får styrket deres valgkompetence og udvidet deres horisont og indblik i, hvordan en arbejdsplads fungerer, med forskellige arbejdsfunktioner og uddannelsesbaggrunde • Elever der har brug for det kommer i tilpasset praktik • Elever der har været fraværstruet kommer i skole • Elever får mere motivation for skolen • Flere elever møder praksisfaglighed i undervisningen • Udskolingselever har en plan for deres uddannelsesforløb 	<p>Færre omvalg</p>
Innovation og entreprenørskab	<ul style="list-style-type: none"> • Udskolings elever får viden om og reflekterer over uddannelses- og jobmuligheder • Alle elever fra 7. kl. modtager individuel vejledning • Elever der har brug for det tilbydes tilpasset praktik • Alle elever bliver uddannelsesparathedsvurderet og får viden herom 		<p>Mindre frafald</p>
Alle folkeskoler får tilknyttet PK/KLV			<p>Færre unge er på offentlig forsørgelse</p>
Fælles UPV-model			<p>Karrierelæring og praksisfaglighed er en integreret del af folkeskolen</p>
Organisatorisk kontekstuelle betingelser Den enkelte skoles rammebetingelser <ul style="list-style-type: none"> • Strukturelle: størrelse, elevgrundlag • Skolens kultur • Samarbejde med forvaltning og Ungesekretariat 	Målgruppes kontekstuelle betingelser Forudsætninger/kompetencer samt holdninger og adfærd hos: <ul style="list-style-type: none"> • Skoledistriktsledere, skoleledere, lærere, andre professionelle • Elever, forældre • Virksomheder, uddannelsesinstitutioner, andre interessenter • Kommunalforvaltning og Ungesekretariat 	Strukturelle kontekstuelle betingelser <ul style="list-style-type: none"> • Konjunkturudvikling: ledighed, antal praktikpladser • Den lokale erhvervsstruktur • Øvrig lovgivning/regulering, fx OK, nationale grundskoleindsatser/tiltag 	

3.1.2 DATAGRUNDLAG

Rapporten for skoleåret 2021-2022 bygger på data indsamlet i perioden december 2021-maj 2022. AAU har i den periode gennemført kvalitative fokusgruppeinterviews med repræsentanter af fagprofessionelle, som arbejder med Ungegarantien i skoleregi i større eller mindre grad, samt udvalgte elever på 8. årgang. Som en del af evalueringen indgår longitude-grupper, som giver mulighed for at følge de samme personers oplevelser og erfaringer med Ungegarantien gennem årene. Såvel de fagprofessionelle som eleverne indgår i dette longitudinale studie og de bliver interviewet løbende igennem evalueringsperioden. For elevernes vedkommende er det dog for en begrænset periode. De elever, der er interviewet i dette års dataindsamling, blev

interviewet sidste år i 7. klasse, og vil blive interviewet igen i 9. klasse og det første år efter folkeskolens 9. klasse. Herefter sammensættes en ny elev-longitude-gruppe.

AAU har interviewet følgende fagprofessionelle og elever, som vist i tabel 1 herunder. Bemærk at der i tabellen refereres til undervisningssteder.

Tabel 1. Overblik over fordeling af interviewpersoner i dataindsamlingen i skoleåret 2021-2022.

Gruppe	Antal	Repræsentanter for antal XX
Indskolingslærere	4	4 undervisningssteder
Mellemtrinlærere	4	4 undervisningssteder
Udskolingslærere	14	7 undervisningssteder
<i>I alt</i>	22	
Skoleledere		
Skoleledere	9	8 undervisningssteder
Skoledistriktsledere	6	Dækker alle 7 distrikter
Uddannelses- og erhvervsvejledere	5	Dækker flere distrikter
Praktikkoordinatorer- og Karrierelæringsvejledere (PK/KLV)	3	8 undervisningssteder
Ungdomsuddannelser	3	Tre uddannelsesinstitutioner
Støttespor	10	9 enheder der dækker flere distrikter
Virksomhedskonsulenter	6	1 enhed, der dækker bredt geografisk
<i>I alt</i>	42	
Elever på 8. årgang		
Elever på 8. årgang	44	6 undervisningssteder
<i>I alt</i>	44	

3.1.3 Databearbejdning og analyse

Alle de indsamlede interviews er transskriberet. Efterfølgende er der foretaget en meningskondensering af data ved hjælp af et tematisk kodetræ og matricer. Dette bidrager til systematisk indblik i data, der tydeligt viser mønstre og tendenser i datamaterialet på tværs af interviewene. Temaerne, der er anvendt i kodningsprocessen, stammer dels fra interviewguiden og evalueringsspørgsmålene, og dels den første gennemgang af data og de temaer, der her trådte frem.

Det er vigtigt at bemærke, at de analytiske konklusioner og pointer, der fremkommer i *Delrapport 2* ikke baserer sig på enkelte personers udsagn. Der er i stedet tale om tendenser og mønstre på tværs af grupper eller inden for grupper. Det som derfor er medtaget og fremkommer i rapporten beror på hyppighed og samstemmende fortællinger i interviewpersonernes oplevelser og erfaringer med Ungegarantien i skoleregi. Dette eksemplificeres igennem rapporten med enkelte citater fra interviewene.

I rapporten vil læseren opleve, at der er en overvægt af citater fra lærere. Det skyldes, at lærergruppen fylder meget i antal i datamaterialet og dermed også i det samlede datamateriale. I udarbejdelsen af rapporten har dette været et konstant opmærksomhedspunkt, ligesom det tydeligt er skrevet, hvilke faggrupper konklusioner og pointer repræsenteres af.

For uddybning af datagrundlag og metode læs da *Bilag 1 – Metode og databearbejdning*.

3.2 LÆSEVEJLEDNING

Rapporten er udover de foregående, bygget op om følgende kapitler:

Kapitel 4 belyser og giver indblik i, hvordan det er at være elev i 8. klasse på Hjørring Kommunes undervisningssteder. Kapitlet kommer omkring elevernes oplevelser med karakterer og skolearbejde herunder deres oplevelse af skolefagenes praktiske dimensioner. Ydermere sætter kapitlet fokus på elevernes tanker om valg af uddannelse og job, hvem der har betydning for deres valg og elevernes drømme om det gode liv.

Kapitel 5 omhandler lærernes oplevelser med og perspektiver på Ungegarantien som indsats på kommunens undervisningssteder. Lærerne spiller en central rolle i implementeringen af Ungegarantien på skoleområdet og der gives her indblik i centrale udvalgte faktorer for implementeringen i lyset af lærernes nøglerolle.

Kapitel 6 søger at indfange perspektiver på endnu en central funktion i implementeringen af Ungegarantien på undervisningsstederne, Praktik- og Karrierevejledningsfunktionen (PK/KLV'erne). Kapitlet giver indblik i, hvilken rolle PK/KLV'erne varetager og hvor de står i forhold til Ungegarantien på undervisningsstederne i skoleåret 2021-2022.

Kapitel 7 sætter spot på en række af de aktiviteter, der er igangsat i regi af Ungegarantien på undervisningsstederne.

Kapitel 8 trækker tværgående pointer frem fra aktørerne omkring kommunens undervisningssteder og kigger bl.a. på perspektiver og pointer fra forvaltningerne.

4.0 ELEVERNE I UNGEGARANTIEN

Elevperspektiverne er afgørende i evalueringen. Det er her vi får et indblik i 'indersiden' af Ungegarantien, og netop dette førstepersons perspektiv er kritisk, i forhold til evalueringen af alle de instanser, der samarbejder, implementerer, og afprøver, rundt om eleven. Det er trods alt eleverne, der skal være i Ungegarantien og dem den 'positive destination' er tiltænkt. De står derfor også som målgruppe for evalueringen og deres perspektiver indleder rapporten.

Perspektiverne, erfaringerne og holdningerne fra eleverne stammer som nævnt indledningsvis fra elever i 8. klasse, som er en del af den longitudinale-gruppe under evalueringen af Ungegarantien. De tre overordnede emner, *karakterer og skolearbejde*, *tanker om valg*, *hvem har betydning for mit valg* er emner fra interviewguiden og den følgende kodning (se kapitel 10, bilag 1), men de underliggende temaer i afsnittene er opstået i tolkningen og hyppigheden af elevernes udsagn. Et tema er således 'summen' af flere elevers synspunkter.

Bemærk at elevernes navne for at sikre anonymitet er angivet med pseudonymer.

4.1 KARAKTERER OG SKOLEARBEJDE

4.1.1 KARAKTERERNES DOBBELTHED

Flere interessante temaer og holdninger til skolearbejdet er tydelige i datamaterialet for 2021-2022. Bl.a. så er stort set alle elever enige om, at tyskfaget er et af de mindst populære fag i skolen, uanset undervisningssted og køn (dog med et par enkelte undtagelser). Men da selve oplevelsen af tysk jo ikke direkte har noget med Ungegarantiens aktiviteter at gøre (men vil dog blive behandlet i 2.1.2 indirekte), så er dette tema ikke udvalgt. I stedet er oplevelsen af at få sine første karakterer i 8. klasse, at blive målt og vejet i folkeskolen interessant og afspejler en dobbelthed i forhold til elevernes perspektiv. Denne dobbelthed omkring karakterernes betydning er værd at have en mente, når Ungegarantiens fagprofessionelle vejleder elever i forhold til uddannelsesvalg, udsyn og joborientering.

For det første er eleverne lidt delte i forhold til deres nye karakterer. Udsagn omkring 'selvtillidsboost' og 'anerkendelse på de fag man er god til' og 'så ved man jo hvor man ligger' er typiske elevudsagn i forhold til fordelene ved karakterer. De positive elever synes det er fint at få et billede af sit skolearbejde repræsenteret ved en karakter, så der er noget at arbejde med. Men eleverne udtrykker også, at det at få karakterer er noget de skal vænne sig til. For det andet og i modsætning til ovenstående bruger eleverne mange gange vendinger som værende 'presset', 'under pres' og lignende synonyme. Denne sprogbrug kan også findes direkte i forbindelse med karaktertemaet.

I: Og er der meget her i skolen der ellers fylder her i 8. klasse? Selma: Uddannelse, karakter og sådan noget. Eksamen og sådan. I: Fylder det mere end det gjorde sidste år? Karl: Ja det gør det nok [andre enige] I: Hvordan fylder det mere, Selma? Selma: det er tættere på. Nu skal vi virkelig til at tage os sammen. Og nu er det sådan, at eksamenerne er endnu tættere på igen.

Den der: Nu er det sidste skub, agtigt, før vi går videre.

Dette følges op på lidt senere i interviewet

I: Er der noget lærerne går mere op i her i 8., eller er det mere jer som elever? Selma: Altså, de prøver vi tager med karakter, der er det ikke der gælder sådan dér. Men som elev, så ser jeg det

sådan meget, altså jo. At hvis jeg får en dårlig karakter. Så bliver jeg ikke til noget, agtigt. I: Okay, sådan har du det? Selma: Ja, det er sådan en ting. Lærerne de forbereder os og gør os klar. Men vi ser det bare sådan lidt stressende agtigt i det.

Opsummerende, så er karakterer altså noget, der i stigende grad begynder at fylde i elevernes bevidsthed i 8. klasse, både positivt angivet i forhold til motivationen for respektive fag, men også negativt som en del af det pres eleverne giver udtryk, at de er udsat for. Koblingen mellem karakter og fremtidsmulighederne er tydelige for eleverne. Her kunne man måske i forbindelse med aktiviteterne i Ungegarantien afmystificere karakterbegrebet lidt og synliggøre, hvad der kræves for de forskellige uddannelsesretninger. Men det er klart, at praksis med uddannelsesparathedsvurderingen, samt den generelle brug af karakterer som motiverende incitament og den kommende eksamen i 9. klasse er redskaber, som lærerne bruger i udskolingen. Spørgsmålet bliver, hvordan eleverne oplever og erfarer forholdet imellem oplevelsen af karakterer som et 'selvtillidsboost' og et styrende selvbillede for deres faglige progression og oplevelsen af karakterer som endnu et pres og stressmoment i en travl og en oplevet lang skoledag.

4.1.2 SKOLEFAGENES PRAKTISKE DIMENSIONER VERSUS DE BOGLIGE

Et andet hyppigt tema, som træder frem i analysen af elevernes udsagn omkring hverdagen i skolen, og tæt forbundet med elevernes holdninger til deres yndlingsfag, er forholdet imellem de praktiske fag (her af eleverne fremhævet idræt, håndværk og design, madkundskab og lignende) og de boglige fag i skolen (tysk, dansk, matematik og lignende). I elevernes argumentation bliver det også et forhold imellem undervisningen i klassen (snævert forstået som i klasseværelset) og udenfor klassen i forskellige faglokaler.

Eleverne er mest positive overfor de fag, der foregår udenfor klasseværelset, herunder specifikt de mere praktiske orienterede fag, herunder er specielt idræt fremhævet.

Eleverne giver udtryk for, at de praktiske fag gør noget andet ved dem (og indeholder anderledes aktiviteter) "Man skal ikke være så stille og tænke på ting" er et typisk udsagn, der beskriver elevernes oplevelse. Vi kan også se, at de praktiske fag bliver nævnt som lidt et frirum "For der skal man ikke være specielt god til alt muligt med at tænke og sådan noget så det er bare bedre... bedre til sport". Nogenlunde samme holdninger, går igen, når mere traditionelle fag bliver fremhævet (her fysik/kemi).

I: Men hvis vi sådan tænker ind i skolen, er der så nogen fag I synes der er spændende eller interessante at have? Philip: Fysik/kemi. Når vi "laver noget". I: Hvad mener du med, når I laver noget? Daniel: Når vi eksperimenterer. I: Nå, når det er sådan nogle eksperimenter I laver derinde? Ja. Karl: Ellers er det ret røvsygt. Selma: Så skal vi bare sidde og læse eller et eller andet.

Ovenstående citat er typisk og afspejler en af de generelle udfordringer i naturfagene, hvor eleverne er begejstrede for den praktiske dimension i faget, men selve koblingen til den teoretiske dimension er ofte problematisk og opfattes som kedelig. Dette er dog generelle tendenser i hele den danske folkeskole (Jensen, Lorentsen, Andersen, Hansen, 2020)

Opsummerende efterspørges den praktiske dimension i de mere boglige fag, samtidigt med, at de praktiske fag opfattes som de bedste. Dette går fint i tråd med intentionerne omkring mere praksisfaglighed i undervisningen og i folkeskolen generelt, hvor dimensionen skal tænkes ind i alle fag. Praktisk i lærernes hverdag er det dog svært at organisere praksisfagligheden, da skolens rammer, faglokaler, lærernes kompetencer og andet vanskeliggør de praksisfaglige intentioner og muligheder. Hvis vi sammenholder ovenstående fund med Ungegarantiens intentioner, så er der her nogle åbenlyse muligheder, hvis man tænker virksomheder og praktikforløb ind i undervisningen. Netop virksomheder og de tilhørende praktikker er en

mulighed for at få afprøvet autentiske praktiske færdigheder udenfor skolen, eller at bringe disse virksomheder og praktiske færdigheder ind i skolen. En pointe rapporten kommer ind på igen med lærernes perspektiv bl.a. i afsnit 5.1. Sammenholder man temaet om de praktiske dimensioner versus de boglige med karakterernes dobbelthed, og hvor tydelige begge var i datamaterialet, så giver de praktiske dimensioner og faglige aktiviteter eleverne et frirum, hvor de for en stund er lidt suspenderet fra det pres de ellers omtaler som værende omgivet af.

4.2 TANKER OM VALG

4.2.1 STÆRKT KONTEKSTAFHÆNGIGE I FORHOLD TIL BEGRUNDELSER OG ØNSKER FOR VALG EFTER 9. KLASSE

I forbindelse med spørgsmålene om uddannelsesvalg efter folkeskolen er det umiddelbart svært at se et entydigt billede i elevernes svar. Enkelte elever er blevet mere afklarede, imens andre stadigvæk er på bar bund – kun et eventuelt efterskolevalg er noget, der nogenlunde er sikkert på dette tidspunkt. I forhold til de elever, der erklærer sig som afklarede er der dog et tydeligt mønster i form af en stærk kontekstuel kobling til specifikke uddannelsesønsker. Eksempelvis siger en elev:

Rebecca: altså jeg vil jo gerne være journalist så jeg tager bare en gymnasial uddannelse og så derefter på journalisthøjskolen I: og hvorfor vil du gerne journalist? Rebecca: fordi jeg synes at det er spændende at man kan komme steder henne og snakke med en masse mennesker skrive nogle historier selv noget af det man selv interesserer sig for. Igen det er også en af grundene til at jeg godt kan lide samfundsfag fordi der er mange brede emner I: kender du nogen der er journalister? Rebecca: ja en af mine mormors venner er journalist I: ja og har du snakket med hende eller ham? Rebecca: ja jeg skal i praktik hos ham

Ovenstående citat demonstrerer den kontekst, der er i forhold til uddannelsesvalget på 8. klasses trin, og som hører med til elevernes generelle interesseorientering. Det være sig i forhold til fagområder, uddannelse, tilhørende identitet og andre ting, der spiller ind i elevernes interesse udvikling. Rebecca har et klart billede af, at hun vil være journalist, det hænger sammen med en faglig interesse (samfundsfag), hendes generelle identitet og endelig så er det også noget hun kender fra familien. Endvidere skal denne interesse og uddannelsesorientering bekræftes yderligere igennem en praktik. Eksemplet viser, hvordan eleven orienterer og forstærker sin interesse fra konteksten (skolekonteksten, mormors ven, oplevelsen af sig selv som en der rejser, skriver historier osv.)

Det andet eksempel viser den samme kontekstafhængige orientering og interesse, men her er det tydeligt, at eleven først senere i interviewet er klar over indflydelsen (her fra storebror på HHX)

Hvad med dig Magnus, ved du hvad du skal efter 9.? Magnus: Handelsskolen. I: Der er ikke noget murer eller noget i dig? Magnus: Nej jeg har lært det. I: Hvordan kan det være du gerne vil handelsskolen, er det HHX eller hedder det HHX eller? Magnus: HHX. I: Ja, hvordan kan det være du gerne vil på HHX? Magnus: Jeg vil gerne være ejendomsmægler. I: Du vil være ejendomsmægler, du vil sælge boliger? Hvordan kan det være du har den drøm? Magnus: Det ved jeg ikke. I: Nej, ved du hvad det kræver for at kunne komme på handelsskolen? Magnus: Ikke helt.

Ovenstående viser første svar fra eleven omkring ejendomsmægler, også interessant her er, at eleven allerede udtrykker, at han har lært at være murer (dette er pga. fritidsarbejde og arbejde med familien).

I: Jeg har glemt at spørge lidt hvad jeres forældre laver, men det har I vist snakket om tidligere. Er der nogen af jer andre, der har søskende, der laver noget? Magnus: En storebror, der snart er færdig med 2.g på handelsskolen. I: Okay, så det er måske også der du hører lidt om hvordan det er? Magnus: Og jeg tror også han vil være ejendomsmægler.

Eleven opdager sammenhængen med storebror i løbet af interviewet. Igen kan vi se, at konteksten spiller ind. Eleven tilkendegiver han ikke skal være murer, fordi han har lært det gennem fritidsjob og vil på nuværende tidspunkt gerne være ejendomsmægler pga. sin storebror. Denne type af interesse- og uddannelsesorientering er kendt fra andre undersøgelser og typisk for elever i dette klassetrin og i slutningen af udskolingen (Andreasen, Jensen, Knudsen & Ørngreen, 2022).

Denne kontekstafhængighed bliver endnu mere tydelig, når temaerne i 2.3 foldes ud omkring hvem, der har betydning for elevernes valg. Men hvad der er interessant her, er det generelle i forhold til kontekstafhængigheden. I forhold til Ungegarantien, så er disse kontekstuelle forhold helt sikkert vigtige at have en mente, når man snakker med eleverne og den generelle vejledning. Konteksten har stor påvirkning i forhold til elevernes generelle orientering, og ønsker man et større udsyn og orientering er det vigtigt at tage elevernes hverdags- og dagligdagserfaringer med i spil. F.eks. i den individuelle vejledning og overvejelserne om virksomheds- og uddannelsesbesøg.

4.2.2 UDDANNELSE SOM NØGLEN TIL DET GODE LIV

Flere af spørgsmålene i interviewene kredser omkring uddannelsesvalget og hvad det betyder for eleverne. En af de mere interessante og måske rigtigt positive temaer, er at eleverne stadigvæk ser uddannelse som nøglen til det gode liv, hvor man kan stifte familie, have et job mm.

En elev udtrykker vigtigheden af uddannelse

Kevin: For mig så synes jeg uddannelsen den er ret vigtig. Fordi at du skal arbejde – næsten arbejde hele dit liv. Udover folkeskolen så en uddannelse den er meget vigtig og den vil give dig en god viden om det arbejde du skal arbejde som. Og det vil gøre arbejdet virkelig nemmere, for hvis ikke du havde en uddannelse så ville du bare side der og ikke have en pind viden om alt det du laver. Så det er ikke særligt godt – det er godt at tage en uddannelse synes jeg.

Mange elever i interviewene udtrykker, at det er vigtigt, at man er glad for sit arbejde, men også hvor vigtigt det er, at man kan klare sig selv økonomisk "betaler sine regninger". Men drømmene er ikke udelukkende at blive rige og berømte og man kan se, at realismen har sneget sig ind i forhold til elevernes overvejelser.

Elevernes drømme er i 8. klasse rimeligt konkrete, og uddannelse ses som midlet til at nå disse drømme. Men også som noget realistisk at falde tilbage på, skifte uddannelse, videreudanne sig mm. Uddannelse opfattes med andre ord som en slags sikkerhedsnet. Elevernes lidt mere realistiske indgang til uddannelse er også noget, de er reflekteret over, tidligere ville de være x (politi, militær og ofte lidt mere stereotype valg), men nu er de blevet noget ældre og vil gerne være y. I forhold til Ungegarantien kan man i spørgsmålet om elevernes drømme og fremtidsønsker finde motoren til det, der skal fastholde deres interesse og nye orienteringer i forhold til uddannelsesønsker og erhvervslivets muligheder. Her er det dog også vigtigt at sørge for, at elevernes drømme løftes lidt fra de kontekstuelle omstændigheder og sørge for

eksempelvis at give elever udsyn, der går ud over deres egen erfaringshorisont. Drømmene er blevet meget konkrete og specielt en kommentar fra et interview med en dreng fra Hirtshals, fortæller noget om de drømme, de skal justere på i løbet af deres ungdomsliv bl.a. pga. omstændighederne uden for skolen, hvor specifikke elever har haft oplevelser i forhold til nedgang i fiskeriet og et generelt presset erhverv/lokalmiljø. Som en elev fortæller, påvirker det hans overvejelser om uddannelse:

Anders: Jeg har altid været 100 på, lige siden jeg var helt lille, at det var fisker. Men så lige her indenfor det sidste års tid, halve års tid, der har jeg – den er ikke helt røget ud af billedet, men den er i hvert fald røget lidt væk.

4.3 HVEM HAR BETYDNING FOR MIT VALG

4.3.1 FORÆLDRENE BETYDNING FOR ELEVERNES ORIENTERING (GRADER AF DIREKTE OG INDIREKTE PÅVIRKNING JF. ELEVERNES OPLEVELSER)

I forhold til spørgsmålene i interviewguiden omkring hvem og hvad, der har betydning for elevernes potentielle uddannelsesvalg og uddannelsesbaner, så fylder referencerne til elevernes forældre samt bedsteforældre, familie, søskende meget i datamaterialet. Dette hænger også sammen med hvad uddannelsesforskningen understreger igen og igen, at elevernes valg, udsyn og muligheder er nøje korreleret af mors og fars uddannelse og job (Jensen, Lorentsen, Andersen, Hansen, 2020). På mange måder er denne naturlov noget af det Ungegarantien er oppe imod. Kan man tilbyde eleverne et kvalitativt andet udsyn, end det eleverne har fra familien, byen og lokalsamfundet? Kan man tilbyde eleverne en anderledes 'positiv destination' end den, der nødvendigvis lå til højrebenet for eleven?

Udsagnene i forhold til forældrenes job er for det meste positive og kun få elever fortæller om forældre, der er meget direkte og anvisende i forhold til deres børns uddannelsesvalg, ofte er det indirekte påvirkninger, eleverne beretter om. Men uanset, hvad eleverne siger, så er forældrenes job og uddannelse den stærkeste erfaring de unge har med arbejdsmarkedet og det at have et job.

Der ses mange eksempler på forældrenes indirekte påvirkning i forhold til elevens uddannelsesudsyn, eksempelvis far siger EUD mor siger EUX og eleven siger "de har jo begge to ret på en måde". Men eleven overtager også forældrenes udsyn her (eksempelvis far, der har været EUD og vi hører eksempelvis ikke noget om STX, HHX eller HTX i denne fortælling.

Forældrene siger ofte, de er glade bare eleven får en uddannelse, men alligevel ser vi den indirekte påvirkning fra mødre og fædre. Her fylder specielt fædre ikke overraskende meget i drengenes uddannelsesønsker i hele datamaterialet, hvor de bidrager til at bekræfte de unges valg.

Nedenstående eksempel viser, hvordan familien som helhed støtter op om et potentielt valg, her landbrugsvejen:

I: Hvad med hjemme ved jer? Har I nogle snakke omkring det? Tristan: Ja vi snakker om det rimelig tit. Sådan at det er vigtigt at man ved hvad man skal. Man vil det man sådan vil. Det er ikke sådan det man vil for pengene. I: Så man skal være glad for det? Tristan: Ja. I: Og har de ellers nogle ting, som de synes ville være særligt godt for dig at gøre eller noget de forventer du gør? Tristan: Nej. I: Så når du fortæller at det måske er landbrugsvejen. Hvad siger de så?

Tristan: De tænker at det er fint nok fordi altså det ligger også lidt i familien. I: Så det støtter de op om? Tristan: [udtrykker mm som et ja til spørgsmålet].

Vi kan se, at eleven fortæller om forældrenes åbenhed i forhold til uddannelsesvalget, men samtidig, at landbrugsvejen "ligger også lidt i familien."

Selvom det sikkert er velkendt for både kommunens lærere og PK/KLV'erne at forældrene har en indirekte og direkte påvirkning på de unges valg, er det alligevel vigtigt at understrege, hvor vigtigt det er disse erfaringer med forældrenes job, uddannelses- og arbejdsmarkedserfaringer bliver vendt med den unge. Enten kollektivt i diskussioner på klassen eller i den individuelle vejledning el.lign. Specielt mange af de drenge, der taler om en håndværksmæssig uddannelsesvej har storebror, far, onkel eller andre, som også arbejder inden for faget. Deres udsyn er helt sikkert påvirket, i bedste fald indirekte, og kunne måske have brug for at se noget andet end det, de allerede kender så godt hjemmefra. Dette gælder naturligvis begge veje, hvor drenge / piger, der kommer fra boglige forældre eller lignende helt sikkert også kunne have brug for et udsyn omkring de mere håndværksmæssige uddannelser og uddannelsesveje. Afslutningsvis kommer endnu et udsagn for en elev, hvor vi kan se et eksempel på, at eleven både har været i praktik indenfor håndværksfaget, faderen har været håndværker og eleven vil nu gå EUX-vejen.

I: Og hvordan har I fundet frem til – nu sagde du også, Lucas, at du vil på EUX. Hvordan har du fundet frem til, at så var det EUX, du lige synes kunne være spændende? Lucas: Det er fordi, jeg laver meget håndværkerarbejde [...] min far har været håndværker. Nu er han godt nok bygningskonstruktør. OG så har jeg bare fået lyst til det. Jeg har også været i praktik mange gange nede ved en byggeplads i Hirtshals. Og i Ålborg nogle steder. Jeg kan bare godt lide fællesskabet i en skurvogn. Det er hyggeligt. I: Ja. Så det med at være sammen med vennerne på arbejde, eller hvad man siger? Lucas: Ja, man kan godt få noget gas! I: Ja det kunne jeg forestille mig, haha. Der kan sikkert være gang i den. Lucas: Ja og så også bare bruge hænderne. I: Så det er også at det at man hygger sig og har det sjovt, samtidig med at man er på arbejde, ja? Lucas: Mmh.

En ting, eleverne også nævner i forbindelse med at snakke om uddannelse i familien er de ældre søskende, og de elever, der har ældre søskende, er ofte meget påvirkede af deres valg.

I: Hvad med dig, Samuel? Samuel: [...] Vi snakker ikke så meget om uddannelse. Det snakkede de om med min storesøster i 9. først. Og så, der valgte hun at hun ville på STX. Så det snakker jeg meget om med min storesøster. I: Så det er hende du snakker mest om det, måske? Samuel: Ja, men mor hun har også taget en bacheloruddannelse som ergoterapeut. Og så, øhm.. Jeg tror ikke jeg skal arbejde med gamle mennesker godt nok. Jeg snakker ikke så meget med dem [hans forældre]. Fordi det er, jeg vil ikke lave noget som de vil lave. Måske min storesøster, vil jeg nok tale med om STX. I: Ja, mmh. Så det er noget I snakker om i hjemmene, men ikke nødvendigvis med forældrene, i hvert fald ikke for dit vedkommende? Samuel: Nej.

Dette hænger igen meget godt sammen med det uddannelsesforskningen understreger omkring søskende og andre unge, det forhold at oftest så er den mest indflydelsesrige erfaring og studievejledning, den man kan få fra jævnaldrende, eller elever, der er et enkelt skridt foran én i uddannelsessystemet. Flere elever peger også på i deres anbefalinger og 'de gode råd' til Ungegarantien, at de får lidt mere kontakt med de unge, der går på uddannelsesinstitutionerne de besøger.

4.4 OPSAMLING

Dette kapitel har følgende interessante perspektiver fra de unge i Ungegarantien.

- Karakterer begynder at fylde mere i 8. klasse og disse medfører overvejelser og nye perspektiver for de unge. På mange måder opleves disse karakterer som værende dobbeltsidede. På den ene side giver de en indsigt i den unges faglige standpunkt. På den anden side kan de være uretfærdige og medføre et pres. En afmystificering og konkretisering af karakterernes betydning videre for de unges uddannelsesvej kunne måske afhjælpe noget af ovenstående.
- De unge er positive i forhold til fag, der foregår udenfor klasselokalet og som er mere praksisrettet.
- Elevernes uddannelsesønsker og ideer om veje igennem uddannelsessystemet er stadigvæk meget kontekstafhængige og der argumenteres ofte i forbindelse med gode praktikoplevelser, noget de har afprøvet og stiftet bekendtskab med i familien eller andre steder. Elevernes udsyn er ligeledes påvirket af konteksten og de fremstår ofte usikre på de mange muligheder.
- Vi kan se en stor grad af både direkte og indirekte påvirkning fra forældrene i forhold til de unges uddannelsesønsker. Forældrene fremstår dog som nogle, der støtter elevernes valg, men selve de unges valg er påvirkede af forældrenes historik og udsyn.

5.0 LÆRERNE I UNGEGARANTIEN

En vellykket implementering af en given indsats forudsætter, at de medarbejdere, der står som nøglemedarbejdere i forhold til at løfte indsatsen ind i en organisation oplever, at de er klædt på til at løfte og varetage opgaven. Herunder, at de har den fornødne viden, og er motiverede og engagerede for opgaven (Fixen et al 2005). I relation hertil, er lærerne på Hjørring Kommunes Undervisningssteder centrale implementeringsaktører i Ungegarantiens grundskolespor.

Som beskrevet indledningsvis har AAU interviewet fire lærere i indskoling, fire lærere på mellemtrinnet samt 14 lærere i udskoling. I dette kapitel er det deres perspektiver, oplevelser og erfaringer, der bliver trukket frem og belyst. Kapitlet koncentrerer sig om de tematikker, der træder frem på tværs af interviewene med lærerne, og som samtidig har en central betydning for besvarelse af evalueringens spørgsmål og implementeringen af Ungegarantien. Samtidig søger kapitlet at give en status på de centrale fund fra *Delrapport 1*.

5.1 AKTIVITERNE I UDSKOLINGEN SKABER EN OPLEVELSE AF PRES

I *Delrapport 1* fra skoleåret 2020-2021, beskrives det, at lærerne i udskoling har været bekymrede for, at temaet *Uddannelse og job* ville tage værdifuld tid fra den undervisning, som skal forberede eleverne til eksamen (Friche et al 2021). I interviewene med udskolingslærerne i skoleåret 2021-2022 er dette stadig en bekymring, der fylder blandt mange udskolingslærere. Faktisk er det noget, der italesættes som en stor bekymring i interviewene med udskolingslærerne på seks ud af de syv undervisningssteder, hvor AAU har foretaget interviews. Det er i den forbindelse vigtigt at nævne, at det ikke er fordi lærerne ikke støtter op om indsatsen. De kan se værdien af Ungegarantien, men det skaber en oplevelse af pres hos den enkelte lærer i forhold til, at der også er mål, pensum og eksamen til slut, som eleverne skal op i. Lærernes oplevelse og bekymring eksemplificeres gennem nedenstående citat:

"Jamen der er vi jo også presset for vi har jo egentlig også rigtig mange. Prøver at få så mange som muligt til eksamen ude i vores afdeling. Og vi føler også en gang imellem et pres. Lige pludselig så tænker man: "Fuck vi nåede ikke lige hele... Vi mangler lige lidt i pensum endnu og nu er der altså travlt og der er eksamen lige om lidt." Fordi man egentlig også gerne vil nogle af de ting (PK/KLV) kommer med fordi de er jo gode og de er interessante og det er mega-godt. Altså det er jo lige før man kunne fylde et helt år ud bare på det tror jeg en gang imellem. Men det går jo ikke det er ikke sådan det fungerer". (Lærer i udskoling, skoleåret 2021-2022)

Det pres udskolingslærerne oplever medfører, at der for nogle lærere bliver tale om en "skal"-opgave, mens én lærer beretter om et bevidst valg om sjældent at tage eleverne med på virksomhedsbesøg. Begge strategier, samt det ovennævnte pres lærerne generelt oplever omkring arbejdet med at tilpasse Ungegarantiens aktiviteter til udskolingens generelle aktiviteter og årsværk, er ikke fordrende for implementeringen af Ungegarantien på undervisningsstederne og deres udskolingsklasser. En pointe der forfølges videre i nedenstående afsnit.

5.1.1 AT SKABE RELEVANTE BESØG

Med Ungegarantien følger, at hver klasse på kommunens undervisningssteder skal arbejde med faget *Uddannelse og job* i minimum 25 timer. Disse 25 timer bliver fordelt på en lang række aktiviteter. For stort set alle lærerne udmønter det sig blandt andet i aktiviteter ud af huset, herunder i særlig grad virksomhedsbesøg.

Samtlige lærere på nær én beskriver, at det her er væsentligt, at besøgene ikke bare er en oplevelse for oplevelsen skyld, men sigter dybere end det. Besøgene skal være professionelle

og relevante for eleverne. De skal have et socialt, fagligt, eller dannelsesmæssigt sigte, og som oftest er det de to sidstnævnte formål, der fremhæves af lærerne.

I udgangspunktet er der ingen lærere, der ikke kan se værdien af, at eleverne kommer ud af skolens rammer og ser noget andet. Udfordringen opstår for nogle lærere, når virksomhedsbesøgene er svære at integrere og gøre fagligt relevante ind i undervisningen. Problematikken fremhæves på fem af de i alt syv deltagende undervisningssteder på forskellige årgange. På fire af disse undervisningssteder er det en oplevelse, der i særlig grad fylder hos udskolingslærerne. Et par lærere pointerer, at det ikke handler om kompetencer, men om tid. For den resterende del fremhæves det som noget, der er svært at integrere i forhold til fagene.

”Men for sådan lige at hoppe tilbage noget af det som jeg tænker det er også den her praksisfaglighed. Det er sgu ikke altid lige nemt at få ind i tyskundervisningen eller meget andet undervisning.” (Lærer i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

Selvom dette kapitel fokuserer på lærernes perspektiv, er pointen om udfordringen med at koble virksomhedsbesøg og fag, også en problematik, der bliver rejst i interviewet med hhv. praktikkoordinatorerne og karrierelæringsvejlederne (PK/KLV) og ungdomsuddannelserne. Disse er derfor medtaget for at understøtte pointen om, at der er en udfordring i forhold til at styrke implementeringen af Ungegarantien. Oplevelsen er dels, at det ikke falder alle lærere naturligt at koble fag og virksomhedsbesøg sammen. Dels, at de aktiviteter, der indimellem igangsættes uden for skolen, ikke afspejler det man i skolen i sidste ende måles på, nemlig eksamen i specifikke emner og specifikke færdigheder. Det afspejles i citaterne herunder:

”At der skal være en kobling mellem folkeskolens fag og så det man kommer ud og deltager i i virksomhederne. Det er ikke altid lige nemt fordi der er stadig nogen der tænker vi skal lige ud og så ser vi det og så vender vi tilbage og så gør vi ikke mere ved det besøg” (PK/KLV'er, skoleåret 2021-2022)

”Jeg tror faktisk, at det der er hurdlen i det, det er, at de er meget tro imod det slutmål de har nemlig den prøveform der ligger. Og den prøveform kan ikke altid afspejle alle de fine aktiviteter, vi kan lave på kryds og tværs hvor praksisfagligheden kommer tydeligt frem og hvor begejstringen kommer tydeligt frem. For de bliver målt på noget andet by the end of the day. Og det er det jeg vil sige [...] at de har en anden prøveform, et andet slutmål for en gruppe af elever som virkelig profilerer af det samarbejde under Ungegarantien” (Ungdomsuddannelser, skoleåret 2021-2022)

Set i lyset af forrige afsnits pointe om, at udskolingslærerne i særlig grad oplever et pres i forhold til Ungegarantiens aktiviteter og at de, som det bliver belyst i dette afsnit, kan have svært ved at skabe sammenhæng mellem aktiviteter og fag, bevidner om at særligt udskolingslærerne står over for en svær opgave. Skal Ungegarantien lykkes i udskolingen, tegner der sig derfor et billede af, at udskolingslærerne skal have hjælp til at omsætte aktiviteterne ind i undervisningen, ligesom aktiviteterne måske i højere grad skal tilpasses undervisningen i udskolingen.

Det er vigtigt at bemærke, at ovenstående ikke er ensbetydende, at der ikke også skal rettes en opmærksomhed mod indskoling og mellemtrin. Her er der imidlertid i højere grad tale om en proces med at få indsatsen til at forplante sig organisatorisk på disse årgange, og samtidig tyder det på, at der er sket en udvikling fra sidste års dataindsamling for disse årgange. Dette vil blive belyst i afsnit 7.1.2. For udskolingslærerne derimod var der i sidste års dataindsamling tale om

en reel bekymring, som ikke tyder på at være aftaget. Der tegner sig derfor et billede af et behov for styrket fokus på praksisfaglighed i undervisningen og integration af ungegarantiens aktiviteter i undervisningen og dens faglige mål. Med andre ord tyder det på, at der er et behov for at sætte fokus på lærernes viden og kompetencer i regi af Ungegarantien, hvis Ungegarantiens skal lykkes til fulde over de næste år.

5.3 BEHOV FOR VIDEN OM UNGEGARANTIEN

Som påpeget indledningsvis til dette kapitel, er det essentielt for en vellykket implementering, at de medarbejdere, der forventes at bære og varetage indsatsen i en organisation, har den fornødne viden om en given indsats. Når der derfor er fokus på, hvorvidt lærerne er klædt på til at løfte opgaven på Hjørrings Kommunes undervisningssteder, er det også relevant at være nysgerrige på om de har viden om Ungegarantien og dens indsatser. Herunder om lærerne ved, hvad Ungegarantien står for og hvilke aktiviteter den kan tilbyde.

På tre af de i alt syv undervisningssteder, der har deltaget i interviewene, har flere lærere svært ved at sige, hvilke aktiviteter, der hører under Ungegarantien og oplever ikke i tilstrækkelig grad at have kendskab til Ungegarantien og hvilke muligheder, den giver. Dette eksemplificeres her med en lærers udtalelse:

"Jeg troede det var sådan noget nede på kommunen, hvor de sagde nogle kloge ting og sådan noget. Så sad jeg og kiggede på det og fandt ud af, at der faktisk var mange af de ting, som er lavet under Ungegarantien som Skills, Job i transport og Edison. Så der er mange af de ting som er rigtig fine og som jeg ikke rigtig vidste var under Ungegarantien [...] Så kunne jeg så se, at der også var en masse andre forløb, som jeg så ikke rigtig kender" (Lærer i udskoling, skoleåret 2021-2022)

Det tyder på, at der er en viden, der går tabt ned til den udførende part på medarbejderniveau på de respektive undervisningssteder. Heri opstår der en problematik, da den manglende viden om Ungegarantien giver manglende kendskab til de muligheder og hensigter, denne indbefatter. Dette forhold har afgørende betydning, hvis implementeringen skal lykkes. I sidste ende kan det betyde, at der er nogle elever, der ikke profiterer så meget af Ungegarantien, som de potentielt har mulighed for.

5.3.1 FORVIRRING OM FUNKTIONERNE UE-VEJLEDER OG PK/KLV'ER

I forlængelse af ovenstående træder, der også et andet perspektiv i frem. I interviewene med lærerne, oplever de på særligt to undervisningssteder, at der er tvivl om UE-vejledernes rolle i forhold til PK/KLV'ernes rolle. Her hersker der tvivl om, hvor grænsen går mellem de to stillinger og hvem man skal henvende sig til. Denne tvivl er ikke kun noget lærerne oplever. Adspurgte i interviewene med såvel PK/KLV'erne og UE-vejlederne, er det også oplevelser, de kan nikke genkendende til på flere undervisningssteder.

"Det synes jeg også vi møder i vores hverdag, og det må vi også sige det møder vi også blandt eleverne. Den her lidt forvirring omkring, hvad er det PK/KLV kan hjælpe os med kontra UE [...] Det synes jeg vi tager lidt oppefra og ned, for så længe at tilbuddet og opfølgningen er der til de unge, om de så lige husker om det var (UE-vejleder X) eller (PK/KLV'erX), det er måske knap så vigtigt. Men du har fuldstændig ret, det er stadig lidt uigennemsigtigt for mange." (UE-vejleder, skoleåret 2021-2022)

"Vi ved nemlig ikke rigtig hvem vi skal spørge. Vi ved ikke sådan helt hvilken funktion de har hver især" (Udskolingslærer, skoleåret 2021-2022)

Ifølge skoledistriktsledergruppen og nogle lærere er denne forvirring med til at skabe en tendens til, at man trækker på PK/KLV'erne, da der bliver en afstand til UE-vejlederen.

"Hvor vi har en tendens til at vi trækker på vores praktikkoordinatorer og karrierelæringsvejledere. De får stillet nogle spørgsmål og forventer at skulle løse nogle opgaver som ligger et andet sted. Det kunne jeg forstå var et issue på flere skoler at der måske er noget afstand. Som ikke er helt befordrende. Der er måske noget som skal gentænkes. Det er måske en udfordring." (Skoledistriktsleder, skoleåret 2021-2022)

5.4 OPLEVELSER AF LEDELSESOPBAKNING

Da Ungegarantien er en langsigtet og stor indsats på Hjørring Kommunes undervisningssteder, er lærerne ligesom sidste år blevet adspurgt om deres samarbejde med ledelsen omkring Ungegarantien. Dialog og tillid til nærmeste leder har stor betydning for en vellykket implementering, og derfor et opmærksomhedspunkt i evalueringen (Albers et al 2015). Ligesom sidste år er mønsteret, at lærernes oplevelse af dialog med deres nærmeste leder er forskelligartet afhængig af skole og klassetrin.

Et fåtal af de interviewede lærere oplever en ledelse, som har en opsøgende dialog med dem om Ungegarantien, dens aktiviteter og tilbud. Flere lærere beskriver i stedet sig selv som værende en del af et selvstyrende team, der selv styrer arbejdet med Ungegarantien. De beskriver dog samtidig, at de får opbakning af deres leder til de aktiviteter, de igangsætter i regi af Ungegarantien, når de henvender sig. Det eksemplificeres med følgende citat:

"Jamen der er vel ikke nogen projekter der sådan bliver bremset. Jeg tænker egentlig der er utrolig stor lydhørhed over for hvad der er af tanker og idéer og hvad vi vil bruge tid og krudt på. Der er det bare sådan: "Løb med det hvis det har interesse og det giver mening for børnene." (Lærer i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

Det er derfor også en tendens til, at det ikke er skoleledelsen, der fremhæves når snakken falder på samarbejdet og sparringen om Ungegarantien i interviewene. Her omtaler lærerne i stedet PK/KLV'erne som en fremtræden figur i forhold til at agere sparrings- og samarbejdspartner. Hos en række lærere træder fraværet af ledelse imidlertid frem som et opmærksomhedspunkt. Her er der en oplevelse af, at for at lykkes med Ungegarantien kræver det ledelse, der i langt højere grad støtter op om Ungegarantien og bærer den frem i organisationen. Som en lærer udtaler:

"Og der bliver ikke sat noget fagdage af til at støtte op om det her. Der bliver ikke ført an af ledelsen til at man er sådan: "Nu skal vi prøve at..." Man har ikke nogen der ligesom er... Nogen konsulenter eller noget ledelse som siger: "Jamen nu er vi med til at være projektløsende i det her" (Lærer i udskoling, skoleåret 2021-2022)

Der, hvor lærerne oplever, at der er en konkret udfordring i forhold til arbejdet med Ungegarantien og ledelsesopbakningen i forhold til denne, er det selvsagt noget, der bør sættes fokus på. Det er imidlertid ikke alle lærere, der oplever denne udfordring. Implementeringsforskningen viser imidlertid, at for at en indsats skal vise sig at være bæredygtig, er det vigtigt at skoleledelsen understøtter og støtter op om en given indsats (Fixen et al 2005). På baggrund af interviewene med lærerne, kan der med fordel være en

overvejelse om, hvad ledelsens rolle er i forhold til Ungegarantien og dens implementering på undervisningsstederne, specielt i forhold til ansvar og synlighed. Denne pointe bliver taget op igen i næste kapitel (afsnit 6.1), hvor der bliver sat fokus på PK/KLV'ernes rolle og store ansvar som frontløbere for Ungegarantien på undervisningsstederne.

5.5 OPSAMLING

Kapitlet peger samlet på følgende omkring implementeringen af Ungegarantien på undervisningsstederne set i lyset af lærerne som centrale implementeringsaktører:

- Implementeringen går stadig overordnet godt og fremad. Såvel indskoling, mellemtrin som udskoling er opmærksomme på at undervise i *Job og Uddannelse* og ser overordnet værdien af Ungegarantien.
- Flere lærere i særligt udskolingen oplever stadig en bekymring og et pres i forhold til at lykkedes med Ungegarantien. For flere lærere er der en oplevelse af, at det er svært at integrere aktiviteterne i Ungegarantien i undervisningen herunder i særdeleshed virksomhedsbesøgene. Der er en oplevelse af mismatch mellem Ungegarantiens hensigter og kravene til lærerne, eleverne og fagmålene i særligt udskolingen. Der er derfor behov for at sætte ekstra fokus på, hvordan Ungegarantien kan integreres bedre i folkeskolens mål og pensum.
- Flere lærere mangler viden om Ungegarantiens indhold og muligheder, hvilket i sidste ende kan have betydning for, hvordan lærerne oplever Ungegarantien som indsats og hvordan eleverne profiterer af Ungegarantien. Derudover mangler der klarhed over funktionen UE-vejleder og PK/KLV'er.
- Interviewene med lærerne peger på, at der på nogle undervisningssteder er en oplevelse af manglende ledelsesopbakning, mens der på andre undervisningssteder er en oplevelse af at ledelsen støtter én, hvis det efterspørges. Kun få steder er ledelsen decideret opsøgende i forhold til Ungegarantien. I implementeringsøjemed kan der derfor med fordel være en overvejelse om skoleledelsens rolle i forhold til at sikre en vellykket implementering af Ungegarantien, herunder skoleledelsens ansvar og synlighed.

6.0 PK/KLV'ER I UNGEGARANTIEN

Ligesom i forrige års interviews med fagprofessionelle herunder lærere og skoleledere, fremhæves PK/KLV-funktionen, når snakken falder på arbejdet med Ungegarantien (Friche et al 2021). Igen træder funktionen frem og det er tydeligt, at PK/KLV'erne stadigvæk har en stærk position og fungerer som stærke samarbejdspartnere ind i Ungegarantiens udmøntning på undervisningsstederne. Da funktionen således udgør en central nøgleaktør ind i skolen, er det væsentligt også i år at fremhæve de interviewedes perspektiver på og erfaringer med funktionen.

Afsnittet adskiller sig fra de forrige, som hovedsageligt tog udgangspunkt i hhv. elev- og lærerperspektiverne på Ungegarantien. Her er det flere forskellige aktørers perspektiver der kommer til orde i forhold til PK/KLV-funktionen.

Første del af kapitlet er et "ude-fra"-perspektiv på funktionen og dens værdi set fra de aktører, der arbejder omkring PK/KLV'erne. Dernæst berører kapitlet betydningen af PK/KLV'ernes fysiske placering på undervisningsstederne og den positive betydning som det har for implementeringen. Afslutningsvis behandler kapitlet PK/KLV'ernes opmærksomhed mod, at faglighed ikke kommer til at fylde for meget i forhold til karrierelæring.

6.1 PK/KLV-ROLLEN ER BINDELED OG HAR NØGLEROLLE PÅ SKOLEN

Der er særligt tre ting, der går igen på tværs af interviewene med lærere, ledere, UE-vejledere, repræsentanter fra støttespor, skoleledere og skoledistriktsledere, når snakken i interviewene falder på PK/KLV'erne - hvad den ofte gjorde i interviewene.

For det første er funktionen helt central i forhold til at varetage koordinering af og være ansvarlig for elevernes praktik. Her fremhæves i særlig grad også de længerevarende praktikker. Det fremhæves i den forbindelse af et flertal af lærerne, at praktikmuligheden i langt højere grad udnyttes og lykkes, og som lærer er man mere tryk ved at sende eleverne i praktikken, da PK/KLV-erne har kendskab til virksomheden, eleven kommer ud til.

For det andet har PK/KLV-erne et enormt lokalt kendskab og netværk, som lærerne og lederne på undervisningsstederne ikke nødvendigvis har. Det står helt centralt i forhold til at få aktiviteterne i Ungegarantien til at lykkes. Det gælder i særlig grad virksomhederne i lokalområdet, men PK/KLV-funktionen fremhæves også som bindeled i forhold til ungdomsuddannelserne i kommunen. Her nævner ungdomsuddannelserne bl.a., at funktionen skaber tydeligere og mere struktureret samarbejde mellem ungdomsuddannelserne og kommunens undervisningssteder. Som en repræsentant fra ungdomsuddannelserne fortæller:

"Men ellers rent strukturelt så betyder det at der efterhånden er en ret klar struktur om- og bindeled i forhold til karrierelæringsvejlederne og i forhold til erhvervsplaymakeren [...] Så der er tydeligere arbejdsgange og struktur omkring det at samarbejde med og omkring de unge mennesker i grundskolen" (Ungdomsuddannelser, skoleåret 2021-2022)

For det tredje og i forlængelse af ovenstående, er PK/KLV-funktionen en central sparringspartner på undervisningsstederne. PK/KLV-erne planlægger forløb, eller bidrager til planlægningen heraf i samarbejde med lærerne, finder på løsninger og har idéer til aktiviteter, som lærerne kan sætte i gang, bl.a. hvordan virksomhedsbesøg og undervisning kan samtænkes. Funktionen fremhæves igen og igen som bindeled i forhold til at få Ungegarantiens aktiviteter til at leve på undervisningsstederne. En pointe, der såvel fremhæves af de interviewede lærere, skoleledere og skoledistriktsledere. Her er det værd at bemærke at flere skoleledere pålægger funktionen en stor rolle, også større end deres egen ledelsesrolle i forhold til at implementere Ungegarantien.

Lederne fortæller, de ser positivt på Ungegarantien, men ser ikke deres rolle som værende stor på det udførende plan. Her er flere ledere i baggrund i forhold til udmøntningen, og PK/KLV'erne fremhæves som frontløberne. Det eksemplificeres herunder:

"altså vores karriere- skråstreg praktikvejleder har jo en rigtig stor rolle ind i den her opgave. Og deres rolle er i min verden noget kun større end skolelederens, fordi vores fornemmeste rolle det er jo at understøtte og få tingene til at ske. Men det er jo hende [PK/KLV] der sidder med de konkrete tanker i det her for at få tingene til at lykkes i praksis, altså jeg er bestemt ikke tæt på, og det mener jeg heller ikke jeg skal være, på hvad de bruger de 25 timer til i 7., 8. og 9., det har jeg tillid til at lærerne i samarbejde med vores karrierelæringsvejleder varetager. Altså vi skulle jo også gerne være i den situation, at der også sker rigtig mange aktiviteter uden at skolelederen er med i det, altså fordi ellers så får vi nok at se til, ikke også? Altså hun er jo ansat ind i decideret den her opgave, det er hende der har den" (Skoleleder i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

Igennem såvel dette afsnit og forrige afsnit 5.4 i forrige kapitel, bliver det tydeligt, at PK/KLV'erne stadig udfylder en stor rolle i Ungegarantien og dens implementering på kommunens undervisningssteder. Der kan stilles spørgsmål ved, hvor stor rolle PK/KLV'erne får tildelt, og om denne er for stor. Spørgsmålet skal udelukkende ses i implementeringsøjemed og har ikke noget med den enkeltes arbejdsindsats at gøre. Spørgsmålet stilles, fordi der på nogle undervisningssteder tegner sig et billede af, at implementeringen af Ungegarantien bliver et personligt ansvar hos den enkelte PK/KLV'er fremfor et institutionelt ansvar i alle led. På lang sigt kan det vise sig at være sårbart for implementeringen af Ungegarantien, at et stort ansvar for denne hviler på enkeltindviders skuldre.

6.2 DET HAR STOR BETYDNING AT PK/KLV-FUNKTIONEN ER PLACERET FYSISK PÅ UNDERVISNINGSTEDET

I snakken omkring samarbejdet mellem lærerne og PK/KLV'erne, fremhæver langt de fleste lærere i interviewene betydningen af, at PK/KLV'erne er fysisk placeret på undervisningsstedet. Lærerne påpeger, at det at PK/KLV'erne sidder på undervisningsstedet, skaber en mere uformel og tilgængelig relation, hvor der ikke skal sættes møder op, og læreren "bare" kan tage fat i vedkommende. På den måde kommer kommunikationen til at glide lettere og PK/KLV'erne bliver en del af dagligdagen på undervisningsstedet. Samtidig skaber den blotte tilstedeværelse af PK/KLV'erne på undervisningsstedet også en bevidsthed om Ungegarantien blandt lærerne. Såvel skoleledere, som skoledistriktsledere påpeger i forlængelse heraf, at det har været en helt bevidst strategi fra start at placere PK/KLV'erne fysisk på undervisningsstederne. Det skaber nærhed og et kendskab til hinanden og bidrager til at gøre Ungegarantien konkret på undervisningsstederne. Som to skoledistriktsledere fortæller:

"Jeg tror at det gør at man kommer afsted mere og får brugt dem mere. De bor jo lige i midten af skolen. Så man ser dem jævnligt og bliver påmindet om at de er her." (Lærer i indskolingen, skoleåret 2021-2022)

"Skoledistriktsleder 1: Det er måske også derfor at vi oplever at vi lykkes med det. Det betyder ikke at der ikke stadigvæk er mange andre ting som skal udvikles. Jeg føler faktisk at vi er godt på vej i mål med Ungegarantien hvis man nogensinde kan komme i mål på det. Forstå mig ret. Vi har fat i noget [...] Der er nogle vejledere som man kan tage fat. Det er noget konkret.

Skoledistriktsleder 2: Hvis det ikke var konkret, så tror jeg heller ikke at det her projekt var kommet så langt. Som hvis praktikkoordinatorene og karrierevejlederne havde haft kontor ude på jobcentrene.” (Skoledistriktsleder, skoleåret 2021-2022)

Det tyder imidlertid på, at det også har betydning, hvor på undervisningsstedet PK/KLV’ernes faktiske placering er ifølge lærerne. Nogle få lærere oplever, at de ikke ser så meget til PK/KLV’eren, da han eller hun sidder et andet sted fysisk. De oplever, at det har betydning for samarbejdsrelationen og hvor tit de samarbejder. Andre lærere oplever ikke denne distance. Det skyldes dels, at de sidder tæt på den pågældende PK/KLV’er og dels at vedkommende er god til at komme ud til alle årgange på undervisningsstederne. Uanset hvad, antyder disse erfaringer, at selvom det langt fra opleves på alle undervisningssteder eller af alle lærere, hviler der også et ansvar på PK/KLV’ernes skuldre i forhold til at sikre synlighed af deres rolle på alle årgange på undervisningsstederne uafhængig af, hvor de er fysisk placeret.

Overordnet må det altså konkluderes, at det har stor betydning for skolens ansatte og Ungegarantiens implementering på undervisningsstederne, at PK/KLV’erne er placeret fysisk på undervisningsstedet. Denne pointe understøttes af en oplevelse hos lærerne om UE-vejlederne og deres fysiske placering. Selvom de kommer på undervisningsstederne, er de fysisk placeret på Jobcenteret og er ikke på undervisningsstederne i samme omfang som PK/KLV’erne. På to undervisningssteder er det bl.a. med til at give en oplevelse af, at UE-vejlederen er trådt i baggrunden i forhold til før Ungegarantien. Det bidrager givetvis yderligere til at skabe forvirring og manglende rolleafklaring af hhv. PK/KLV- og UE-vejlederfunktionen.

6.3 DILEMMA OM AT FAGLIGHED IKKE OVERTAGER FOKUS FRA KARRIERELÆRING

Den sidste tematik som medtages i dette afsnit om PK/KLV’ernes rolle på undervisningsstederne, kommer fra kilden selv. Der er interviewet tre PK/KLV’ere til denne delrapport. Disse tre PK/KLV’ere repræsenterer tilsammen otte undervisningssteder. For nogle af disse PK/KLV’ere er de nu så langt i implementeringen, at de er nået dertil, hvor de oplever, at der skal være et endnu stærkere fokus på karrierelæring og elevernes refleksionsprocesser. For disse PK/KLV’ere er det nemlig essentielt, at det også fylder i aktiviteterne, og at det faglige ikke får overtaget. Som PK/KLV’er udtaler:

”Det den her faglighed og karrierelæring vi også skal få til at gå hånd i hånd og jeg er måske blevet lidt optaget af her på det sidste at der skal ikke for meget faglighed ind over. Der skal ikke så meget fagfaglighed ind over at man kommer til at glemme den her refleksionsdel i forhold til den aktivitet eleven har haft. Aktiviteten skal holdes op imod hvad fik eleven egentlig ud af det. Så skal vi passe på at der ikke er en eller anden dansk opgave der går ind og tager ind for meget. Det skal gå hånd i hånd. Så det er sådan lidt det der optager meget lige nu men som det blev præsenteret for os så fik vi jo at vide at vi asfalterer mens vi kører så jeg tænker også at vi bliver klogere hen af vejen i det her.” (PK/KLV’er, skoleåret 2021-2022)

Heri opstår dilemmaet. I afsnit 5.1 blev det tydeligt, hvordan særligt udskolingslærerne oplever et pres, som bl.a. foranlediges af, at de har svært ved at gøre aktiviteterne i Ungegarantien, herunder i særdeleshed virksomhedsbesøgene, fagligt relevante i forhold til faglige mål og pensum. På den anden side er der PK/KLV’erne, som har en opmærksomhed rettet mod, at aktiviteterne heller ikke må blive overtaget så meget af det faglige, at det ikke skaber rum til refleksion. Det er en svær balancegang, som det ikke er op til denne evaluering at give en løsning på, men snarer rette en opmærksomhed mod i den videre implementering. For skal Ungegarantien blive en succes for alle elever og i særdeleshed i udskolingen, hvor det største

pres opleves, er det nødvendigt at finde en måde, hvorpå det enkelte undervisningssted finder en balance i denne mellem aktiviteterne integration med fagene og elevernes karrierelæring.

6.4 OPSAMLING

Nærværende kapitel retter særligt en opmærksomhed mod følgende forhold omkring PK/KLV'ernes rolle i implementeringen af Ungegarantien på undervisningsstederne i Hjørring Kommune:

- PK/KLV'erne har ifølge de fagprofessionelle, der arbejder i og omkring kommunens undervisningssteder, stadig en central rolle i forhold til at bære Ungegarantien fremad på de respektive undervisningssteder. Det drejer sig i særlig grad om koordinering af praktik til elever, både den obligatoriske og længerevarende, lokale kendskab og netværk samt central sparrings- og samarbejdspartner på undervisningsstederne.
- Der tegner sig et billede af, at Ungegarantien bliver et personligt ansvar hos den enkelte PK/KLV'er fremfor et institutionelt ansvar i alle led. I implementeringsøjemed kan der stilles spørgsmål ved om der påhviler PK/KLV-funktionen et for stort ansvar i forhold til undervisningsstedernes implementering.
- Det har stor og positiv betydning for implementeringen af Ungegarantien, at PK/KLV'erne er placeret fysisk på undervisningsstederne. Der bør være en opmærksomhed mod at være synlig på alle årgange afhængig af, hvor PK/KLV'erne er fysisk placeret på undervisningsstedet.
- PK/KLV'erne har en opmærksom rettet mod Ungegarantiens aktiviteter indhold. Det er væsentligt fra deres perspektiv, at de ikke overtages af fagligt indhold fra fagene. Det vil have værdi for implementeringen, at der skabes ligevægt i målene for aktiviteterne herunder hensynet til elevernes karrierelæring og elevernes faglige mål.

7.0 UNGEGARANTIENS AKTIVITETER

Ungegarantien består af mange aktiviteter og indsatser på Hjørring Kommunes undervisningssteder. Disse har til formål at elever på undervisningsstederne opnår de strategiske mål; *Udsyn*, *Indsigt* og *kompetence*, som i sidste ende skal bidrage til at hver enkelt ung har en positiv destination.

Dette kapitel vil derfor rette blikket mod selve aktiviteterne og give indblik i, hvordan aktiviteterne erfares og opleves af dem, der arbejder rundt om aktiviteterne i skoleåret 2021-2022. Det drejer sig om brobygning, virksomheds- og uddannelsesbesøg, obligatorisk samt længerevarende praktik. I det følgende fremhæves de centrale fund, der gør sig bemærket i datamaterialet i relation til disse aktiviteter. At det netop er disse aktiviteter, der fremhæves i rapporten, skyldes, at de italesættes over et bredt spektrum af de interviewede.

I forhold til aktiviteten *Brobygning* frembringes perspektiver fra eleverne selv. På tværs af interviewene med de fagprofessionelle behandles denne aktivitet ikke dybdegående, hvorfor de ikke optræder i dette afsnit om Brobygning, imens den fylder bredt mellem eleverne.

7.1 VIRKSOMHEDS- OG UDDANNELSESBESØG

Samtlige interviewede undervisningssteder peger på, at de har fået en øget opmærksomhed mod at arbejde med faget *Uddannelse og job* og flere undervisningssteder beretter om, at det bidrager til en mere systematisk og formaliseret tilgang til arbejdet med elevers valg af job og uddannelse igennem elevernes skoletid. Der fremhæves i forlængelse heraf i særlig grad virksomheds- og uddannelsesbesøg. Det drejer sig om enkelte besøg, planlagte forløb eller gentagne besøg, hvor lærerne deltager i aktiviteterne sammen med deres klasser – enten i virksomheder eller på en af kommunens ungdomsuddannelsesinstitutioner.

7.1.1 BESØGENE FOREGÅR SOM OFTEST UDE AF HUSET

Fælles for næsten alle de aktiviteter, de interviewede fortæller om i forhold til virksomheds- og uddannelsesbesøg, er, at de som oftest foregår ud af huset. Der er eksempler på emneuger, hvor virksomheder kommer på besøg og virksomheds- og uddannelsesbesøg på skolen, men det er som oftest turene ud af huset, der fylder og italesættes i de interviewedes fortællinger. Her fremhæves eksempelvis besøg i Kornets Hus af flere lærere, ligesom KAOS-projektet på SOSU Nord for 5.årgang fremhæves, som meningsfulde og motiverende aktiviteter for eleverne, og som fagligt relevante.

Hos nogle af de interviewede lærere og hos PK/KLV'erne, er der imidlertid også et ønske om og et fokus på at få flere virksomheder ind på skolen. Formålet er imidlertid flersidigt. For nogle vil virksomhedernes bidrag ind i undervisningssituationen medvirke til en styrkelse af praksisfagligheden i skolen. Virksomhedsrepræsentanterne vil kunne gøre undervisningen mere praksisrettet. Det eksemplificeres her:

"Altså man kunne jo godt sagtens have en frisør med inde i fysik der snakkede om kemikalier fordi de tænker: "Jeg skal være frisør så jeg skal ikke bruge fysik." Øh jo det skal du eller rettere du skal bruge kemi ikke?" (Lærer i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

For andre er der et praktisk forhold og her påpeges det, at det er lettere for en virksomhed at transportere sig til en skole fremfor at en hel klasse skal transporteres et sted hen. Det bliver ofte en aktivitet, der tager en hel eller halv undervisningsdag. For andre igen, skaber det en anden oplevelse, når virksomhederne kommer ud på undervisningsstederne. Her bliver eleverne mødt af personer, der arbejder med det fag, som eleverne potentielt skal arbejde med, og de ser således de færdiguddannede i aktion fremfor eksempelvis besøgene på ungdomsuddannelserne.

7.1.2 INDSKOLING OG MELLEMLTRIN ARBEJDE OGSÅ MED VIRKSOMHEDS- OG UDDANNELSESBesøg

I delrapporten fra skoleåret 2020-2021, anføres det at indskolings- og mellemtrinlærerne har skullet arbejde med selve formålet med, at deres undervisning skal omfatte *Uddannelse og job*. Interviewene i skoleåret 2021-2022 peger mod en udvikling i den henseende. Her beretter de interviewede indskolings- og mellemtrinlærere om, at de kan se formålet med at arbejde med temaet på de yngre årgange. Det giver mere mening for den enkelte lærer. Som en lærer fortæller:

"Jeg synes det er fint det med, at man går helt ned i indskolingen. I starten tænkte jeg, hvorfor skal vi allerede nu begynde at tænke på hvad der sker om 10 år nede i børnehaveklassen og 1. klasse, men at man allerede begynder at få en rød tråd i, at det her skal blive til noget på et tidspunkt, også selvom det kun er i det små, og det er meget konkrete ting man laver i indskolingen. Så selve tanken synes jeg er rigtig god, så bliver den nok udviklet mere og mere efterhånden som det går op for én, hvad er det egentlig vi skal med det her" (Lærer i indskolingen, skoleåret 2021-2022)

Indskolings- og mellemtrinlærere beretter om, at de desuden ser det som en fordel netop at have virksomheds- og uddannelsesbesøg på deres klassetrin. Det skyldes, at eleverne ifølge lærerne dels er mere modtagelige over for inputs udefra jo yngre de er, og dels er der mere tid i skemaet til at varetage aktiviteterne i de yngre klasser. Her fylder eksamen og fagmål knap så meget som i udskolingen.

Selvom det således går fremad med at få Ungegarantien implementeret i indskolingen og på mellemtrinnet, er der imidlertid heller ikke en oplevelse af at være helt i mål alle steder. Dette perspektiv fremsættes af en skoleleder for indskolingen, ligesom en PK/KLV'er, fortæller det er et fokusområde i deres distrikt. Oplevelsen er her, at der har været et stort fokus på karrierelæring, samt uddannelse og job blandt de ældste, og det nu for alvor skal forplante sig blandt de yngste årgange. Igen er det dog væsentligt at bemærke, at mange er nået længere siden sidste års dataindsamling, og de som endnu ikke er nået så langt, har en opmærksomhed rettet herimod.

7.2 BROBYGNING

Eleverne er generelt positive overfor brobygningsforløbet, men har svært ved at skelne disse fra hinanden. Det hele flyder ofte sammen i en overkategori, der kaldes 'vejledning'. Eleverne har netop været igennem forskellige brobygningsforløb her i 8. klasse og taler derfor ind i disse erfaringer uden nødvendigvis at benævne det brobygning. Eleverne er meget positive omkring brobygningsaktiviteterne i forhold til at komme på fysisk besøg på ungdomsuddannelserne, specielt når de har lejlighed til at mødes med andre unge fra uddannelsesinstitutionerne. Ofte beskriver eleverne en slags identitetsafprøvning, passer jeg ind her, ligner dem, der går der mig osv. STX var i 7. klasse mere tydeligt som valg og flere af de unge beskriver, at deres udsyn er blevet lidt bedre end det var i 7. klasse pga. brobygningsaktiviteterne. Her kan det også høres, at eleverne ikke helt tror på salgstalen uddannelsesinstitutionerne kommer med ude på skolen, men at de har brug for at se uddannelserne med egne øjne. Nedenstående citat viser en positiv elev tale om brobygningsaktiviteten.

Filippa: For mig var det sådan totalt øjenåbnende at komme på brobygning. Der var nogle af mine venner fra andre skoler der ikke brød sig om det. Men for mig var det bare sådan, "wow, det er noget helt andet!" Fordi når en uddannelse f.eks. har været ude på vores skole, har de bare sagt, "det her er den bedste uddannelse, og alle de andre, dem skal I bare ikke vælge".

Altså sådan, selvfølgelig. Det er ikke det de har sagt, sådan. Men... I: Det er det du oplever?

Filippa: Det er det jeg oplever. Sådan, at de ikke snakker så godt om andre uddannelser og kun godt om deres egen. Men, sådan, da vi kom ud og gav alle en fair chance på brobygning, så har det virkelig åbnet op for hvad man vil.

Opsummerende er eleverne positive omkring brobygningsaktiviteterne. Der kan endnu ikke ses en nuance og differentiering i forhold til udbyttet af brobygningsaktiviteterne overfor eksempelvis praktikerne, men det bliver spændende at tale med de unge igen i 9. klasse for at høre tilbageblikket på, hvilke aktiviteter, der har været vigtige for deres kommende uddannelsesvalg. Det opleves positivt, at eleverne møder andre elever på de uddannelsesinstitutioner de besøger, så de kan få en reel kontakt med de unge og en mulighed for en vejledning mere i øjenhøjde med deres afklarings- og udsynsbehov.

7.3 LÆNGEREVARENDE PRAKTIK

I Ungegarantien er der mulighed for, at elever fra 6. klasse og op kan komme i længerevarende praktik. Her kombineres elevens skolegang med praktik. Sigtet er at give den udsatte elev et pusterum og en alternativ mulighed, og bidrage til at øge elevernes motivation for såvel skolen som praktik for i sidste ende at hjælpe eleven mod sin positive destination.

AAU har fået videregivet tal fra Hjørring Kommunes Ungesekretariat. Den længerevarende praktik er velanvendt. I skoleåret 2020-2021 var der 132 elever, der benyttede sig af muligheden for længerevarende praktik. I skoleåret 2021-2022 har 121 elever benyttet sig af muligheden (Hjørring Kommune 2022). For samtlige af de undervisningssteder, der er repræsenteret med lærere og ledere i interviewene, er det også noget deres undervisningssteder har benyttet på de ældste årgange. Der er fortællinger om elever, der næsten udelukkende er i praktik, elever der er det for en kortere periode og hvor det anvendes som en pause fra skolen, eller elever som bruger det som en slags kombinations-ordning, hvor de er et antal dage i praktik om ugen og et antal dage i skole. Det er således meget forskelligt, hvordan praktikerne tilrettelægges, men det er tydeligt, at de tilrettelægges, så de tager udgangspunkt i den enkelte unges behov nu og her.

Over en bred karm udtaler de interviewede lærere og ledere desuden, at det er en ordning, de gerne vil støtte op om og som de ser positivt på, da det er en hjælp til de elever, der er mest udsatte i skolen, og af den ene eller anden årsag har svært ved at være eller møde ind i skolen.

7.3.1 FRUSTRATION OG PRES ELLER KÆRKOMMENT PUSTERUM?

Blandt lærerne er det imidlertid tydeligt, at den længerevarende praktik skiller vandene. For nogle læreres vedkommende afstedkommer den frustrationer og en oplevelse af endnu et pres. På særligt to undervisningssteder ud af de syv deltagende træder denne oplevelse frem hos lærerne, ligesom skoleledere på flere undervisningssteder kan nikke genkendende til dette perspektiv adspurgte i interviewene. Årsagen til oplevelsen af pres og frustration skyldes ikke, at der ikke er et ønske om at støtte op om ordningen fra lærernes side. Det er langt fra tilfældet. Som nævnt ovenfor er der netop opbakning til at støtte op om ordningen bredt set, også blandt lærerne. Alle de interviewede lærere ser det grundlæggende som et godt redskab i værktøjskassen til at hjælpe de unge, der har brug for det.

Den frustration og det pres nogle lærere oplever, skyldes derimod, en oplevelse af, at der er noget der ikke hænger sammen. Eleven, der deltager i længerevarende praktikforløb, har ikke den samme mulighed for at følge med i undervisningen, og mister dermed den undervisning, som skal føre ham eller hende op til eksamen. Når eleven er i længerevarende praktik, er det nemlig stadig som oftest et krav, at eleven skal op i fuldt pensum ligesom sine klassekammerater. Fra disse læreres perspektiv, er det med til at give eleverne yderligere nederlag, ligesom det

potentielt kan true deres mulighed for at komme ind på den erhvervsuddannelse, de muligvis sigter mod grundet deres længerevarende praktik. Problematikken afspejles i følgende citat:

"... den unge mand skal jo stadigvæk for at komme ind på teknisk skole og blive automekaniker, lige have en adgangsbillet [...] Så er det måske ikke sikkert, at han skal have kristendom og historie og samfundsfag, men de andre ting sådan at man ligesom har set ham og ikke har skudt ham i foden og siger det er fint nok du har været dernede og du har haft det rigtig, rigtig godt og rigtig fedt og sådan noget, men du kan ikke få lov til at komme ind. Det er jo i hvert fald ikke at give nogen en positiv destination." (Lærer i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

Som anført er det imidlertid ikke alle lærere, der deler den oplevelse af pres og frustration. Flere af de interviewede lærere i 6.-10. klasse mener modsat, at når eleven alligevel ikke følger med i undervisningen eller ikke er i skole, er den længerevarende praktik en kærkommen pause, som giver eleven et pusterum. Flere læreres perspektiv er, at det giver eleven en mulighed for at lære noget andet den dag. Her anfører nogle lærere, at eleverne rent fagligt alligevel ikke får noget ud af sin skolegang på daværende tidspunkt. Det eksemplificeres herunder:

"Jo, men dem man sender ud i praktik, de får ikke et 12-tal alligevel altså. Og han hører ikke efter alligevel, så om han sidder inde i min klasse det er da lige meget, altså han sidder bare og spiller computer altså. Så det på den måde så er det ligegyldigt [...] Men vi har jo stadig følelsen af [...] vi skal føre den her elev til eksamen [...] Vi går stadigvæk med den i bagehovedet selvom jeg siger det er ligegyldigt om han er der, så skal altså ... vi bliver stadigvæk målt og vejret på det." (Lærer i udskolingen, skoleåret 2021-2022)

Opsummerende viser evalueringen, at den længerevarende praktik er slået igennem som en ordning, der støttes op om og anvendes af undervisningsstederne i Hjørring Kommune til at hjælpe udsatte elever. Set i lyset af implementeringen af Ungegarantien er det positivt for de elever for hvem den positive destination ikke ligger lige for og som har brug for en mere fleksibel skolegang. Når lærerne imidlertid ser forskelligt på ordningens funktion i praksis, kan det tyde på, at der er behov for at genbesøge ordningen. I særlig grad i forhold til de krav, der stilles til elever i længerevarende praktik og deres eksamen overfor deres eventuelle ønsker om videreuddannelse på en erhvervsuddannelse. På nuværende tidspunkt tyder det på, at der foreligger en mulig hindring for eleverne i forhold til at opnå deres positive destination. En hindring der måske kan undgås.

7.4 OPSAMLING

På baggrund af dataindsamlingen i skoleåret 2021-2022, trækker dette kapitel de væsentligste tendenser frem i forhold til de konkrete aktiviteter i Ungegarantien:

- De 25 timers *Job og uddannelse* har bidraget til en mere systematisk og formaliseret tilgang til arbejdet med elevers uddannelsesvalg og erhverv.
- Langt de fleste lærere benytter muligheden for virksomheds- og uddannelsesbesøg. Oftest foregår disse ud af huset. Der kan med fordel rettes en opmærksomhed mod at flere virksomheder deltager på undervisningsstedet.
- Siden sidste års dataindsamling har indskoling og mellemtrin flyttet sig. Der tegner sig et mønster af, at aktiviteterne har opbakning og begynder at forplante sig på de yngre klassetrin. Der er dog stadig en opmærksomhed rettet mod fuld implementering på disse klassetrin.
- Eleverne er generelt meget positive i forhold til brobygningsaktiviteterne. De beskriver disse aktiviteter som noget, der "lukker noget" og samtidig hjælper ift. at afklare ens uddannelsesdestination. Eleverne er specielt positive, hvis der etableres en kontakt med de ældre unge på uddannelsesstedet.

- Den længerevarende praktik til udsatte elever har stor opbakning blandt skolens ansatte. Lærerne deler sig dog i to grupper. For flere udskolingslærere fylder det og skaber en oplevelse af pres hos den enkelte lærer, at eleverne på den ene side får denne positive mulighed, mens de på den anden side stadig skal leve op til en række faglige krav og måske ikke lykkes med deres positive destination. I forhold til den videre implementering af Ungegarantien vil det derfor være en fordel at genbesøge ordningen og se på mulige løsninger med udgangspunkt i lærernes fortællinger om ordningens indbygget dilemmaer.

8.0 ØVRIGE AKTØRER I UNGEGARANTIEN

I empiriindsamling indgår mange repræsentanter, som ikke arbejder i folkeskolen, men på forskellig vis arbejder med Ungegarantien rundt om og ind i folkeskolen, og derfor har perspektiver og erfaringer, som er centrale for denne evaluering. Det drejer sig bl.a. om ungdomsuddannelser, jobcenter, børne- og familieområdet, PPR+ og fraværsteamet.

I dataindsamlingen til denne anden delrapport, er der foretaget interviews med repræsentanter fra de forskellige fagområder. Der er gennemført tre fokusgruppeinterviews, et med tre repræsentanter fra Ungdomsuddannelserne og to med ni repræsentanter fra støttesporet samt et enkeltinterview med en repræsentant fra støttesporet. Derudover er der gennemført et gruppeinterview med UE-vejledere, som tilsammen dækker flere skoledistrikter og et gruppeinterview med virksomhedskonsulenter. I interviewene har deltagerne været medarbejdere, der var repræsentanter for et fagområde eller teamledere, der repræsenterede et fagområde. Da der er tale om forskellige faggrupper og fagområder samt medarbejderniveau, rummer interviewene mange forskellige perspektiver på arbejdet med Ungegarantien. Derfor er der i denne rapport lagt vægt på at fremhæve de perspektiver, der går på tværs af de forskellige enheder og som har en tyngde i datamaterialet, der sikrer at anonymiteten blandt interviewpersonerne kan bibeholdes.

8.1 DEN UNGE I CENTRUM

8.1.1 BETEGNELSEN POSITIV DESTINATION SKABER ØGET SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

I interviewene med repræsentanterne fra støttesporet fylder snakken om selve betegnelsen *positiv destination*. Blandt interviewpersonerne er der en oplevelse af, at selve brugen af denne betegnelse skaber et skifte i, hvordan der arbejdes omkring den unge. Oplevelsen er, at de unges drømme bliver sat i centrum og at der arbejdes med udgangspunkt i disse. Det er noget alle kan være fælles om trods forskellige kerneopgaver. Grundlæggende skaber det en større grad af samarbejde på tværs, hvor omdrejningspunktet bliver et helhedsorienteret blik på den unge, der går på tværs af fagskel og forvaltninger. Dette perspektiv bakkes ligeledes op af UE-vejlederne, repræsentanterne fra Ungdomsuddannelserne, virksomhedskonsulenterne samt skoledistriktslederne. Pointen kan eksemplificeres med dette citat:

"Jeg tænker det er der, Ungegarantien kan noget. For vi har alle sammen et fælles mål. Og det er den her unges "positive destination". For vi kommer og vi har forskellige syn på sagen. Altså vi kommer og vi har forskellige punkter vi arbejde ud fra. Altså, vi er jo "de bløde". Og så er der arbejdsmarkedsforvaltningen, som jo har fokus på arbejdsmarkedet, ikke? Og så er der SÆH, som kan noget helt andet. Så det hjælper en hel del, at vi har øjnene på det samme. Altså vi har øjnene på bolden [...] at her der bliver det et fælles projekt. Altså på en eller anden måde, altså. De unge er også selv inddraget i det her projekt. Altså det har de forhåbentligt altid været. Men det bliver sådan nemmere på én eller anden måde. For man kan godt se ud over det man selv kommer med af ønsker, i den forvaltning vi nu engang sidder i, ikke også? Og så mødes vi om, hvad kan vi så alle sammen bedst bidrage med." (Repræsentant fra Støttesporet, skoleåret 2021-2022)

8.1.2 ØGET OPMÆRKSOMHED MOD AT DET IKKE BEHØVER VÆRE DEN KLASSISKE VEJ

Udover at betegnelsen *positiv destination* bidrager til at sætte den unges drømme mere i centrum og giver en oplevelse af ændret samarbejde om den unge, skaber betegnelsen og

Ungegarantien i det hele taget også en oplevelse blandt de interviewede om, at en positiv destination for hver enkelt ung kan se forskellig ud. Der bliver skabt flere mulige veje for den enkelte unge som ikke nødvendigvis behøver at være den klassiske uddannelsesvej. Der er en oplevelse af, at definitionen af, hvad man kan som ung er bredere. Et perspektiv, der deles på tværs af skoleledere, skoledistriktsledere, PK/KLV'ere, UE-vejlederne, Støttesporet og Ungdomsuddannelserne.

"Interviewperson 1: Og så synes jeg altså også, at jeg oplever et skred. Eller ikke et skred, men en ændring ift., at der er heller ingen der siger, at man skal have uddannelse. Altså, det var der jo engang. Men det er man gået lidt mere væk fra. Altså at man kan egentlig godt have et godt liv uden at have en uddannelse. Det er ikke alle der nogensinde bliver uddannelsesparate. Og hvis man så de kan finde et eller andet arbejde, som de kan have, så fred være med det [...] altså man behøver ikke proppe dem ned i en kasse, hvis ikke de kan være deri."

Interviewperson 2: men tænker du ikke at det er Ungegarantien der har en stor ære der? Altså den der med at vi arbejder med den unges "positive destination", og det behøves ikke at være den der færdigstrikkede fra samfundets side, om at man tager folkeskolen, og så tager man fire år mere."

"Interviewperson 1: Jo men det tror jeg. Og så tænker man sådan med de der samarbejdspartnere, hvem det er der har lovet at hjælpe dem altså, ja." (Dialog mellem to repræsentanter fra Støttesporet, skoleåret 2021-2022)

UE-vejlederne fremhæves bredt set, som en central funktion i forhold til de unges uddannelsesvalg (også for støttesporet og gruppen af unge over 18 år). UE-vejlederne ses som en vigtig medspiller i forhold til at understøtte de unges valgprocesser. I forbindelse med ønsket om at stille den unge i centrum, og tage udgangspunkt i hans eller hendes positive destination, oplever UE-vejlederne imidlertid at stå i et krydspres. I hverdagens vejledningssituationer sætter de den unge i centrum og har fokus på at støtte den unge i netop at nå hans eller hendes positive destination. Samtidig oplever de, at der bliver stillet spørgsmål ved, hvorfor der ikke er flere der vælger erhvervsuddannelsesvejen. For dem er oplevelsen, at der i den forbindelse stilles spørgsmål ved deres grundlæggende vejledningspraksis.

"Jeg har lige en kommentar i forlængelse af det her [valget af den klassiske uddannelsesvej], fordi selvom der er en bevægelse i det, så er der også en politisk opmærksomhed på, får vi nok unge ind på en erhvervsuddannelse? Jeg har i hvert fald selv oplevet, der blev stillet spørgsmål ved, hvorfor tallet fra 10. klasse er faldet i procentdelen der tager en erhvervsuddannelse. Er det vejledningen der har ændret sig, eller hvad? Så selvom vi siger, at vi vejleder de unge for at de skal nå deres positive destination, så bliver der alligevel stillet spørgsmål ved, gør vi det rigtigt eller godt nok? Fordi vi har også nogle andre måltal" (Uddannelses- og Erhvervsvejleder, skoleåret 2021-2022).

8.1.3 ØGET SYSTEMATIK OG FORMALISERING I ARBEJDET OM DEN UNGE

Ligesom flere lærere i afsnit 7.1 fremhæver, er der også en oplevelse blandt de interviewede skoledistriktsledere, UE-vejledere, støttesporet og ungdomsuddannelserne, at flere elementer i Ungegarantien er noget man har gjort tidligere. Trods Ungegaranti-aktiviteternes lighed med tidligere indsatser, er forskellen nu dels at der er kommet flere tilbud til og dels at Ungegarantien har medført en højere grad af systematik, koordinering og formalisering i arbejdet med og om de unge.

"At det her jo ikke er noget helt nyt. Vi har jo gjort det altid. Der har altid været en forpligtelse på skolen til at have erhvervsvejledning og skolevejledning og hvad man kaldte det. Helt tilbage til før krigen havde man skolevejledere ude på skolen der sad på deres eget. Det er noget vi altid har haft. Nu er det bare sat ind i en systematik og så har vi sat mere strøm på det batteri.

At nu vil vi noget i fællesskab. Og det vil vi have med kommunen, med skolen, med virksomheden og med uddannelsesinstitutionerne. Det har vi alle sammen forpligtet os til."

(Skoledistriktsleder, skoleåret 2021-2022)

Blandt de interviewede er der således en oplevelse af, at der er ved at ske en positiv ændring i måden man ser den unge og samarbejder om den unge på. Ifølge de interviewede kan denne ændring i særlig grad tilskrives Ungegarantien som indsats i Hjørring Kommune. Der tegner sig et billede af, at implementeringen her går fremad.

8.2 OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER IFT. GARANTIPARTNERNE

Der bliver løbende igennem dette kapitel refereret til perspektiver fra forskellige aktører i Ungegarantien, bl.a. virksomhedskonsulenterne. Som de eneste af interviewgrupperne arbejder de ind i virksomhedssporet. De har derfor også nogle oplevelser og perspektiver på Ungegarantien, som er særegne for dem, og som derfor medtages her.

Udover de pointer, der fremhæves i dette kapitel i relation til virksomhedskonsulenternes oplevelser, har virksomhedskonsulenterne desuden yderligere tre pointer, der fylder i interviewene med dem.

For det første bemærker virksomhedskonsulenterne, at det på den ene side er blevet sværere at hverve garantipartnere end da Ungegarantien startede. Årsagen hertil bliver ifølge virksomhedskonsulenterne bl.a. forklaret med manglende tid hos virksomhederne.

For det andet beretter virksomhedskonsulenterne, at der er en udfordring i forhold til at få brugt de garantipartnere, der allerede er garantipartnere. I forlængelse heraf fortæller de, at de har en udfordring med og en opmærksomhed mod at huske at synliggøre overfor garantipartnerne, når garantipartnerne er involveret i Ungegaranti-tiltag.

For det tredje er det en udfordring at få alle brancher lige repræsenteret i korpset af garantipartnere. Ifølge virksomhedskonsulenterne, er nogle brancher underrepræsenteret. Det drejer sig ifølge virksomhedskonsulenterne om de mere specialiserede brancher indenfor f.eks. frisørfaget, fysioterapi, bankverdenen, ejendomsmægler-faget etc.. Brancherne kan godt se værdien af Ungegarantien, men har svært ved at se, hvad deres bidrag skal være.

"...områder hvor man sådan lidt skal være specialiseret for egentligt at kunne udføre en opgave hvor min udfordring jeg har for eksempel arbejdet med frisører hvor de siger jamen det er lidt svært hvis vi nu for eksempel skal tage ind i en længere praktik som ikke er uddannet hvad skal de lave? [...] så udfordringen er at de kan egentligt godt se meningen med det og synes det er et rigtig godt initiativ, men har svært ved at sige ja fordi de ikke føler at de kan bidrage med noget konkret"

Modsat ovenstående er der ifølge virksomhedskonsulenterne andre brancher, som ikke er svære at få repræsenteret blandt garantipartnerne, som f.eks. detailhandlen og håndværkerbranchen. Nogle fortæller her, at der ligefrem kan være en overrepræsentation af garantipartnere inden for f.eks. detailhandlen.

Ovenstående pointer er værdifuld viden, da det kan være medvirkende til at hæmme implementeringen af Ungegarantien i selve virksomhedssporet, men også hele Ungegarantien, da sporene hænger sammen og føder ind i hinanden. Her f.eks. i forhold til pointen fra afsnit 7.1.1 og ambitionen om at få flere virksomheder på besøg på undervisningsstederne.

8.3 BEHOV FOR VIDEN OM UNGEGARANTIENS MULIGHEDER OG TILBUD

Selvom det er positivt, at der blandt de forskellige interviewpersoner er en oplevelse af, at Ungegarantien og betegnelsen *positiv destination* nedfælder sig positivt i organisationen, er der stadig behov for fortsat fokus på Ungegarantien i hele Hjørring Kommune.

I afsnit 5.3, som omhandler lærernes perspektiver på og erfaringer med Ungegarantien, blev det bl.a. belyst, hvorledes der blandt lærerne på nogle undervisningssteder endnu ikke er den fornødne viden om Ungegarantien og dens muligheder. Her blev det fremhævet, at der blandt flere lærere er behov for at tydeliggøre Ungegarantiens muligheder og indsatser blandt lærergruppen. Derudover blev det fremhævet, at der er behov for at sætte fokus på lærernes viden og kompetencer i regi af Ungegarantien for at kunne agere de nøgleaktører i implementeringen af Ungegarantien, som de er tiltænkt.

I interviewene med repræsentanterne fra støttesporet, UE-vejledningen, virksomhedskonsulenterne og Ungdomsuddannelserne, bliver det ligeledes fremhævet, at der mangler viden om Ungegarantien. Her fortæller flere forskellige repræsentanter, at selvom man er nået længere med Ungegarantien, mangler der stadig viden om, hvor man går hen, hvem man retter henvendelse til i de andre fagenheder og forvaltninger samt hvilke muligheder og tilbud, der er i Ungegarantien. Dette eksemplificeres med citaterne herunder:

"Men ellers så tænker jeg bare, at der er jo sådan en kæmpe buffet. Det handler jo bare om at lære at bruge den. Det er sådan det jeg sidder og tænker. Og det er ...

Ja og en buffet den skal man jo også besøge mange gange for at vide, hvad der ér. Så det er sådan virkeligheden er. Altså jo mere vi arbejder med det, jo mere finder vi også ud af, jamen hvad er der egentlig af tilbud, og hvad kan vi hjælpe hinanden med?" (Repræsentanter fra Støttesporet, skoleåret 2021-2022)

Derudover bliver det også italesat i samtlige ovenfornævnte interviews, at der er behov for, at organisationen husker Ungegarantien og bliver mindet om dens eksistens. Det handler både om, når der starter nye medarbejdere og nye forældre i skolen i Hjørring Kommune, og det handler om kommunikation over for de "gamle" medarbejdere. Flere af de ovenfornævnte interviewede beretter om dengang Ungegarantien startede, og den store politiske, mediemæssige og organisatoriske bevågenhed Ungegarantien fik. Den er falmet gennem årene og der en oplevelse på tværs af samtlige interviews, at der er behov for et styrket fokus på den kontinuerlige kommunikation om Ungegarantien i hele organisationen. Her efterspørges helt konkret en temadag eller lignende, hvor de der arbejder med Ungegarantien mødes, og hvor man ser hinanden i øjnene igen og får et *brush-up* i Ungegarantiens muligheder og aktiviteter. Det vil ifølge de interviewede også hjælpe til, at man får "sat ansigt på" de medarbejdere, der sidder inden for områderne. Det hjælper i sidste ende til, at det er lettere at tage kontakt og vide, hvor man skal henvende sig jf. ovenstående omtalte udfordring. Derudover nævnes hjemmesiden også af nogle, som en mulighed for at skabe en digital samarbejdsplatform.

8.3 OPSAMLING

Kapitlet har særligt fokuseret på de øvrige aktørers perspektiver på arbejdet med Ungegarantien. På baggrund af data fra skoleåret 2021-2022, er der følgende pointer der går på tværs fra repræsentanterne fra støttesporet, UE-vejlederne, skoledistriktslederne samt ungdomsuddannelserne:

- Der er en samlet oplevelse af at Ungegarantien har bidraget positivt til arbejdet omkring den unge. Helt konkret bliver det fremhævet, at man er blevet bedre til samarbejde på tværs, hvor omdrejningspunktet bliver et helhedsorienteret blik på den unge, der går på tværs af fagskel. Ydermere er arbejdsgangene og samarbejdet omkring den unge blevet mere formaliseret og systematisk.
- Ungegarantien skaber flere muligheder til den unge, som giver en oplevelse af, der er flere muligheder for den enkelte unge og det dermed ikke nødvendigvis behøver være den klassiske uddannelsesvej, der vælges.
- Virksomhedskonsulenterne peger særskilt på, at der bør rettes en opmærksomhed mod selve hvervningen af garantipartnere herunder under- og overrepræsentation samt anvendelsen af garantipartnere, når de er blevet garantipartnere.
- Selvom implementeringen af Ungegarantien går positivt fremad, er der stadig arbejde i implementeringsøjemed. Her peger de interviewede bl.a. på, at der er behov for viden om Ungegarantiens muligheder samt et behov for at hele organisationen husker Ungegarantien og bliver mindet om den f.eks. via en tema-dag. I implementeringsøjemed vil det være en styrke for at sikre den fortsatte implementering af Ungegarantien.

9.0 LITTERATURLISTE

Albers, Bianca, Høgh, Helle & Månsson, Hans (2015): *Implementering – fra viden til praksis på børne- og ungeområdet*. Viborg: Dansk Psykologisk Forlag.

Andreasen, K. E., Jensen, L. B., Knudsen, S. P., & Ørngreen, R. (2022). *LEAPS - Afsluttende rapport fra følgeforskningen: Analyser af elevperspektivet på baggrund af empiriske data fra LEAPS-projektet* .

Dahler-Larsen, Peter (2003): *Kapitel 4. Opskrift på virkningsevaluering*. I: Krogstrup, Hanne Kathrine & Dahler-Larsen, Peter (2003): *Nye veje i evaluering*. København: Systime Academic.

Fixsen, Dean L., Naoom, Sandra F., Blase, Karen A., Friedman, Robert M., Wallace, Frances (2005): *Implementation Research: A Synthesis of the Literature*. Tampa, Florida: University of South Florida.

Friche, N. & Frejlev, L. (2021): *Evaluering af Ungegarantien i Hjørring kommune – Delrapport 1*. Aalborg: Aalborg Universitet.

Halkier, B. (2020). *Fokusgrupper*. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (Red.), *Kvalitative Metoder: en grundbog* (s. 167-184). København: Hans Reitzels.

Hjørring Kommune (2022): *Statusrapport 2022*. Hjørring Kommune.

Jensen, L. B., Lorentsen, A., Andersen, M. B., Christiansen, N. L. S., & Hansen, I. S. (2020). *Udfordringer og succeser i skoleudvikling: når tallene taler*. (OA udg.) Aalborg Universitetsforlag. FULM: Forskningsinformeret udvikling af læringsmiljøer.

Kvale, S. (1997): *Interview – En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.

Mølholt, A-K. & Kristiansen, S. (2020): *Kvalitative forløbsstudier*. I S. Brinkmann & L. Tanggaard (Red.), *Kvalitative Metoder: en grundbog* (s. 237-256). København: Hans Reitzels.

10.0 BILAG 1 – METODE OG DATABEARBEJDNING

Dette kapitel har til formål at give indblik i den dataindsamling, der er foretaget i forbindelse med *Delrapport 2* i evalueringen af Ungegarantien i Hjørring Kommune. Herunder de metodiske overvejelser, der ligger til grund for dataindsamlingen i 2021-2022 samt en beskrivelse af bearbejdningen af data. Bemærk at kapitlet udelukkende vedrører dataindsamlingen til evalueringen i skoleåret 2021-2022.

Evalueringen er planlagt som en virkningsevaluering, der forløber over en periode på 10 år. For at besvare evalueringens spørgsmål og teste teserne opstillet i programteorien på bedst mulig vis, baserer evalueringen sig på et mixed-method design, hvor der indsamles data via såvel kvalitative og kvantitative metoder. Derudover vil evalueringen indeholde longitudinale elementer, da den strækker sig over en lang årrække. Bemærk at evalueringen på nuværende tidspunkt i indsats-perioden har et stort fokus på, hvorledes implementering forløber og mindre fokus på virkning. Dette fokus vil fylde mere jo længere indsatsen forløber.

Delrapport 2 baserer sig alene på kvalitative interviews med fagprofessionelle, der arbejder med Ungegarantien i og omkring kommunens undervisningssteder samt elever i 8. klasse. Begrundelsen herfor uddybes i det følgende.

10.1 KVALITATIVE DATAGRUNDLAG

10.1.1 FOKUSGRUPPEINTERVIEWS MED FAGPROFESSIONELLE OG ELEVER

Dataindsamlingen baserer sig på kvalitative interviews, og helt konkret fokusgruppeinterviews¹. Fokusgruppeinterviewet er valgt som metode, da det giver mulighed for at forstå kompleksiteten i Ungegarantien dybere end gennem eksempelvis enkeltmandsinterviewet. Her er der mulighed for at samle flere interviewpersoner og opnå en større andel perspektiver på Ungegarantien samtidig med at deltagerne får rum til at sammenligne og udveksle egne erfaringer og forståelser (Halkier, 2020). På den måde bliver det muligt at få dybdegående indblik i de erfaringer, oplevelser og perspektiver såvel fagprofessionelle som elever har med og på Ungegarantien knap tre år efter, den påbegyndte.

Der er samlet gennemført 30 fokusgruppeinterviews og et enkeltmandsinterview.

Fokusgruppeinterviews med elever

I skoleåret 2021-2022 er der gennemført 12 fokusgruppeinterviews med 45 elever i perioden december 2021-juni 2022.

Eleverne, der indgår i dataindsamlingen, er en del af longitudinal-grupperne i evalueringen. De blev interviewet første gang i 7. klasse i skoleåret 2020-2021, og nu igen i 8. klasse i skoleåret 2021-2022. Målet er, at de samme elever interviewes igen i deres 9. skoleår samt året efter folkeskolen.

Der er 14 piger og 31 drenge. Hver gruppe består af fire elever, som blev tilfældigt udtrukket forud for sidste års dataindsamling. Allerede til dette års dataindsamling er der dog få grupper, hvori der er elever, som var udtrukket til longitudinal-grupperne forrige år, som ikke længere går i

---

¹ Et interview med en repræsentant fra støttesporet blev gennemført som enkeltmandsinterview. Til interviewet blev der anvendt samme interviewguide som til interviewene med de resterende interviews med støttesporet, ligesom vedkommendes interview er efterbehandlet som de resterende interviews.

klassen, og derfor udgår af gruppen. I de tilfælde er der fundet erstatninger på undervisningsstederne til grupperne af skolelederen. Derudover var der på selve dagen for interviewene en elev, der var syg, og eleven indgik derfor ikke i dataindsamlingen i skoleåret 2021-2022.

Eleverne i grupperne repræsenterer hvert skoledistrikt i Hjørring Kommune. Antallet af elevgrupper på hver skole er valgt for at tilstræbe en repræsentativ fordeling af land/by skoler samt repræsentativitet for distriktet. Bemærk at der er skåret i antal elevgrupper fra sidste års dataindsamling. Det skyldes, at Hjørring Kommune har udvidet perioden for evalueringen, hvorfor der er sket en ændring i evalueringsdesignet, der medfører en nedjustering af antal elevgrupper.

Nedenfor i tabel 2 ses fordelingen af grupper på de udvalgte undervisningssteder:

Tabel 2. Fordeling af elever. Antal grupper og elever per skole.

	Antal grupper	Antal informanter
Nordvestskolen (Lundergård)	3	11 (6 drenge, 5 piger)
Sydøstskolen (Muldbjerg)	3	10 (7 drenge, 3 piger)
Vrå-Løkken skole (Vrå Skole)	1	3 (2 drenge, 1 pige)
Tårs Skole	1	4 (drenge)
Sindal Skolecenter (Sindal Skole)	2	9 (7 drenge, 2 piger)
Hirtshals Skolecenter (Hirtshals skole)	2	8 (5 drenge, 3 piger)
Total	12	45

Sammensætning af grupper – fagprofessionelle

I skoleåret 2021-2022 er der gennemført 18 fokusgruppeinterviews samt et enkeltmandsinterview med fagprofessionelle i perioden april-maj 2022.

Langt de fleste af de interviewede fagprofessionelle indgår som en del af longitudinal-grupperne og blev derfor også interviewet forrige skoleår. Det gælder for alle grupper på nær interviewpersonerne i støttesporet og for virksomhedskonsulenterne.

Udvælgelsen af fagprofessionelle er foregået i tæt sparring med Ungesekretariatet i Hjørring Kommune. Sigtet har været at få et bredt spektrum af perspektiver på implementeringen af Ungegarantien i og omkring folkeskolen, hvilket afspejler sig i listen nedenfor. Her ses fordelingen af grupper af fagprofessionelle:

Tabel 3. Fordeling af fagprofessionelle. Antal grupper og områder.

	Antal grupper	Antal informanter
Lærer	7	Indskoling: 4
		Mellemtrin: 4
		Udskoling: 14
Skoleledere	3	9
Skoledistriktsledere	2	6
PK/KLV	1	3
UE	1	5
Ungdomsuddannelser	1	3
Virksomhedskonsulenter	1	6
Støttespor	3 (herunder et enkeltmandsinterview)	10
Total	19	64

Som nævnt indledningsvis, er der en overvægt af udskolingslærere repræsenteret i lærergruppen. Dette skyldes, at der bevidst er rekrutteret flere udskolingslærere end indskolings- og mellemtrinlærere. Argumentationen var, at det var i udskolingen Ungegarantien fyldte mest, hvorfor det også i starten af evalueringen, var mest meningsfuldt at lade flere udskolingslærere deltage i interviewene. Dette betyder, at der i denne rapport er en overvægt af perspektiver fra udskolingslærere. Det er forsøgt imødekommet ved på den ene side i analysen at have øje for potentielle tendenser i perspektiver fra indskolings- og mellemtrinlærere, trods de færre respondenter og på den anden side ved at lade det analytiske blik være på lærergruppen generelt og ikke udelukkende efter trin.

Interviewguides

Overordnet har interviewguiden været struktureret og styrende for at sikre et fokus på specifikke temaer og spørgsmål med relevans for evalueringen i de udførte interview (Halkier, 2020). Til hver undergruppe, der har deltaget i interviewene, er der imidlertid udarbejdet målrettede interviewguides. Eleverne har haft en særskilt. De fagprofessionelle har haft forskellige interviewguides dog med den samme tematiske opbygning og målrettet konteksten for den respektive gruppe. Eksempelvis har der i lærerinterviewene været et større fokus på samarbejde om Ungegarantien internt på skolen end eksempelvis tilfældet er for støttesporet.

Det er ambitionen, at det er de samme interviewguides, der anvendes løbende i dataindsamlingen for så vidt muligt at anvende de samme temaer og spørgsmål. Det er med til at øge muligheden for kontinuitet over tid og dermed undersøge de forandringer, der sker gennem perioden (Mølholt & Kristiansen, 2020).

Online og fysiske interviews

Alle elevinterviewene er gennemført fysisk, ligesom interviewene med lærerne og skoledistriktslederne samt støttesporet og virksomhedskonsulenterne. De resterende interviews er gennemført online. Beslutningen om at gennemføre online-interviews er taget af praktiske årsager. F.eks. sidder skolelederne på forskellige matrikler og har booket kalendere, der gør det svært at samle dem fysisk et sted. Det online interview er således et tilgængeligt format, der gør det let at samle personer med kort varsel. Imidlertid blev nogle interviews forstyrret af afbrudt net-forbindelse og problemer med at komme på. Selvom det sandsynligvis ikke har påvirket indholdsdelen i interviewene, er det besluttet at alle interviews gennemføres som fysiske interviews i næste dataindsamlingsrunde.

10.2 DATABEARBEJDNING OG ANALYSE AF DET KVALITATIVE DATAMATERIALE

Alle interviews er transskriberet. Herefter er der foretaget kodning af det transskriberede datamateriale. Kodningen er foretaget i Nvivo og tager udgangspunkt i et på forhånd opstillet generisk kodetræ. Kodetræet er udarbejdet med en tematisk tilgang til interviewmaterialet og er opstået gennem en overvejende deduktiv tilgang til data. Hermed forstås, at det er på forhånd kendte temaer, der indgår i kodetræet og som tager afsæt i evalueringens evalueringsspørgsmål og fokuspunkter. Dog har der i gennemlæsningen af datamaterialet været en åbenhed over for data og nye tematikker, der kunne opstå i denne læsning, og som herefter har udbygget kodetræet.

Efter endt kodning er det kodede materiale behandlet gennem matricer, der bidrager til at skabe overblik og nuancer i data, ligesom de bidrager til meningskondensering og syntetisering af data. (Kvale 1997). De analytiske pointer der fremsættes i rapporten, er dermed ikke udtryk for enkeltindviders udsagn, men mønstre og tendenser på tværs af datamængden. Der er dermed lagt vægt på at frembringe pointer og opmærksomhedspunkter, der har en vis tyngde i data.